

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy a sportu

**Zážitkový výchovně-vzdělávací kurz v zimní přírodě
pro žáky na 1. stupni ZŠ**

Diplomová práce

Autor: Zdeňka Šutová
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
Vedoucí práce: Mgr. Dita Culková, Ph.D.

Hradec Králové

2016

Zadání diplomové práce

Autor:	Zdeňka Šutová
Studium:	P081694
Studijní program:	M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor:	Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Název diplomové práce:	Zážitkový výchovně-vzdělávací kurz v zimní přírodě pro žáky na 1. stupni ZŠ
Název diplomové práce AJ:	Winter Outdoor Experiential Education Course for Pupils in Primary School

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cíl: Připravit, zrealizovat a vyhodnotit zimní pobytový kurz pro žáky na 1. stupni ZŠ využívající zážitkové metody jako prostředku k dosažení stanovených výchovně-vzdělávacích cílů. Vypracovat doporučení do praxe. Metody: Návrh a realizace projektu a jeho vyhodnocení s využitím metod smíšeného výzkumu.

Literatura: HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. Zážitkově pedagogické učení. Praha: Grada, 2009. ISBN 978- 80- 247-2816-2. CHALOUPKOVÁ, L. Zážitková pedagogika ? výzva pro vzdělávání pedagogických pracovníků. [Diplomová práce] Brno, 2005. MŠMT. Rámcové vzdělávací programy. Praha, 2005. [cit. 23. 9. 2007]. Dostupný z http://www.arg.cz/Dokumenty/Konference_Prachatice_2005/RVP_GV_soubory/frame.htm VALENTA, J. Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi. Kladno: AISIS, 2005. ISBN 80-239- 4908-X.

Garantující pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Dita Culková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Jana Mílová

Datum zadání závěrečné práce: 17.2.2012

Datum odevzdání závěrečné práce: 11.7.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením Mgr. Dity Culkové, Ph.D. samostatně, uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu a dodržovala jsem zásady vědecké etiky.

V Hradci Králové dne 11.7.2016

Poděkování

Dovoluji si upřímně poděkovat vedoucí diplomové práce Mgr. Ditě Culkové, Ph.D. za poskytování cenných rad, připomínek a odborné vedení při přípravě této práce. Děkuji také Mgr. Věře Rosenbergové, ředitelce Základní školy a Mateřské školy Mníšek, za možnost realizování projektu na této škole a v neposlední řadě i paním učitelkám Základní školy a Mateřské školy Mníšek Mgr. Evě Vejrové a paní Ing. Jitce Šutové za spolupráci při realizaci projektu.

Anotace

ŠUTOVÁ, Zdeňka. *Zážitkový výchovně-vzdělávací kurz v zimní přírodě pro žáky na 1. stupni ZŠ*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 78 s. Diplomová práce.

Práce je zaměřena na zrealizování zážitkového výchovně-vzdělávacího kurzu pro žáky 1. stupně ZŠ s využitím zážitkové pedagogiky jako prostředku k dosažení stanovených výchovně-vzdělávacích cílů a vytvoření doporučení do praxe. V práci jsou zpracovány teoretické poznatky týkající se projektu z oblasti zážitkové pedagogiky, popsány aspekty zážitkové pedagogiky jakými jsou cíle, motivace, prostředky, reflexe a další odborné informace související s projektem. Projekt je popsán včetně svého záměru a stanovených cílů v praktické části. Práce nese prvky případové studie a v empirické části je vymezen výzkumný problém, cíle a metodologie výzkumu. Pro sběr dat byly využity výzkumné metody: dotazování, rozhovor, diskuze, test zdatnosti a didaktický test. Výsledky jsou vyhodnoceny s využitím metod smíšeného výzkumu.

Klíčová slova: zážitkové učení, zimní kurz, lyžování dětí, základní škola, smíšený výzkum

Annotation

ŠUTOVÁ, Zdeňka. *Winter Outdoor Experiential Education Course for Pupils in Primary School*. Hradec Kralove: The Faculty of Education of Hradec Kralove University, 2016. 78 p. The Diploma Thesis

This work is concerned with realizing experience education course for pupils in primary school. I will use methods of experience education to achieve the stated goals and recommend these methods to put it into practice. In this thesis theoretical knowledge of the experience education field is summarized and aspects of experience education (goals, motivation, reflection) are described. Project is described including its purpose and stated goals in the practical part of the thesis. This thesis displays a character of the case study. Research question, aim and methodology of the research are defined in the empirical section. For collecting all the data, these research methods were used: questioning, interview, discussion, fitness test and didactic test. Results were evaluated using the methods of mixed research.

Keywords: experiential learning, winter course, children skiing, elementary school, mixed research

Obsah

1	Úvod	7
1.	Přehled poznatků	8
1.1	Zážitková pedagogika	8
1.1.1	Historie a vývoj zážitkové pedagogiky	8
1.1.2	Definice a vymezení pojmů zážitkové pedagogiky	11
1.1.3	Aspekty zážitkové pedagogiky	13
1.2	Výuka lyžování	19
1.3	Realizace kurzu	22
1.4	Charakteristika žáků 1. stupně	27
1.5	Rámcový vzdělávací program	28
2	Projekt „Po stopách Yettiho“	33
2.1	Obsahová stránka projektu	35
2.2	Organizace projektu	36
3	Empirická část	39
3.1	Výzkumný problém	39
3.2	Cíle a úkoly výzkumného šetření	39
3.3	Výzkumný soubor	40
3.4	Metody výzkumného šetření	41
3.5	Realizace výzkumného šetření	43
3.6	Výsledky a interpretace výzkumného šetření	43
4	Závěr	72
4.1	Doporučení do praxe	74
	Seznam použité literatury	75
	Seznam obrázků a tabulek použitých v textu	77
	PŘÍLOHY	78

1 Úvod

Mnohé zdroje uvádějí, že úroveň českého školství klesá a současná škola žáky nudí. Frontální organizace výuky, kdy žáci sedí nehybně v lavicích, není příliš v oblibě. Žáci musí během relativně krátké doby vstřebat velké množství informací z různých oborů. Tento proces učení je náročný jak pro žáka, tak pro učitele. Je tedy logické, že prostoru pro naplňování zájmů žáků a jejich osobnostní rozvoj není mnoho. V posledních letech dostává výuka na základních školách za podpory MŠMT novou podobu. Učitelé berou více ohledu na přirozené potřeby dětí, jako je například chuť se hýbat. Nynější legislativa školství dopřává žákům i učitelům více volnosti, než v letech dřívějších, zároveň ale přibývají i nové povinnosti, ať už se jedná o formální záležitosti, či nové disciplíny. S trendem „nacpat do dětí co nejvíce informací v krátké době“ nesouhlasím a ze své vlastní zkušenosti žáka a studenta v tom nevidím příliš efektivní způsob vzdělávání. Už J. A. Komenský tvrdil, že „nic není v rozumu, co neprošlo dříve smysly“.

Učitelé mají možnost, zorganizovat si výuku vlastním způsobem, při vzdělávání mohou využívat netradičních metod a forem práce, například projektového vyučování, nebo zážitkové pedagogiky. Pokud je možné prostřednictvím zážitkové pedagogiky dosahovat předem stanovených vzdělávacích cílů, proč se s ní tedy neseťkáváme v praxi častěji?

Sport je mým velkým koníčkem a ráda k němu motivuji i lidi kolem sebe. Pokud se jedná o děti, je tato radost dvojnásobná. Dle mého názoru mají lyžařské kurzy, které se konají na základních školách mnoho pozitivních aspektů. Pro žáky jsou nevšedním zážitkem a kromě lyžařských dovedností se mohou žáci učit sociálnímu chování, empatii, spolupráci a rozvíjet svou osobnost. Jako instruktorka lyžování vím, že již dítě od 4 let je připraveno na výuku lyžování, přesto se lyžařské kurzy konají převážně až na druhém stupni základní školy. Proč?

Výše zmíněná problematika a touha po změně se stala motivací k uskutečnění uceleného projektu, jehož součástí je osobnostní rozvoj žáků, sport a vzdělávání. To vše prostřednictvím zážitkového výchovně-vzdělávacího kurzu v zimní přírodě určeného žákům 1. stupně ZŠ., s předem stanovenými výchovně-vzdělávacími cíli a jeho následným vyhodnocením s využitím metod smíšeného výzkumu.

1. Přehled poznatků

1.1 Zážiteková pedagogika

V pedagogické praxi se na 1. stupni základní školy setkáváme s různými druhy hromadných akcí. Může jimi být například turistický kurz, cyklistický kurz, lyžařský kurz nebo také běžně praktikovaná škola v přírodě. Jak se ale liší a v čem spočívá rozdíl mezi výše uvedenými kurzy a zážitkovým výchovně-vzdělávacím kurzem? V této kapitole se v úvodu zaměříme na historický vývoj zážitkové pedagogiky, vymežíme důležité pojmy a zodpovíme výše uvedenou otázku.

1.1.1 Historie a vývoj zážitkové pedagogiky

Již v historii lze najít více, či méně úspěšné reformní pedagogické principy, které dávají základ, či inspiraci pro „dnešní“ zážitkovou pedagogiku. Kromě alternativních pedagogických směrů jakými jsou například Waldorfská pedagogika, Montessori, Jenský či Daltonský plán nebo výchova Rousseva, bylo pro vznik a rozvoj zážitkové pedagogiky v českých zemích podstatné dílo Jana Ámose Komenského (1592 – 1670). Komenský tvrdil, že je třeba vzdělávat ducha, jazyk, srdce i ruku. Propagoval učení hrou a zapojení co nejvíce smyslů při poznání. Významnou osobností v oblasti nových vzdělávacích principů německý rodák Kurt Hahn (1886-1974), spoluzakladatel organizace Outward Bound.

Outward Bound

Tato organizace byla britskou verzí pozdější takzvané „Kurzschule“. Jedná se o princip kurzů, kde je kladen důraz na otevřenost, přírodu a problémové aktivity. Ve Velké Británii měli školy uplatnění během války. Systém se zaměřoval na rozvoj osobnosti a schopnost přežití pro námořníky. Kurt Hahn byl velký kritik tradičního školství. Neuznával autoritářské principy a „slepu poslušnost“ žáků. Celý systém považoval jako odtržený od běžných životních potřeb. (Zážiteková pedagogika v díle Kurta Hahna a její vliv na pedagogické reformní hnutí v Československu, 2013) Hahn vytyčil několik problémů vyspělé společnosti a s těmito jevy se setkáváme i dnes. Jsou jimi (Hanuš, a další, 2009):

- Pokles tělesné zdatnosti
- Pasivní způsob zábavy
- Pokles celkové aktivity
- Nedostatek lidského účastenství
- Nedostatek pečlivosti a odpovědnosti
- Úpadek iniciativního jednání

Velkou inspirací a motivací pro změnu byla Hahnovi jeho praxe v Anglii. Na základě podobných principů začal Hahn různé ústavy, kde šlo o mnohem více, nežli jen o samotnou výuku, například dovednost plánování a organizace, zvládnout práci podle vnějšího a vnitřního zájmu, soulad s přírodou a jiné. (Zážitková pedagogika v díle Kurta Hahna a její vliv na pedagogické reformní hnutí v Československu, 2013), Po válce však tento princip nezanikl, nýbrž se využíval při práci s mladými lidmi, které měl připravit pro život. Pořádané kurzy obsahovaly 4 složky. Byly jimi tělesná zdatnost, expedice, projekt, záchranná služba. (Zážitková pedagogika v díle Kurta Hahna a její vliv na pedagogické reformní hnutí v Československu, 2013) Podle Hanuše a Chytilové (2009 str. 23) obsahuje Hahnova pedagogika dva základní principy:

- „Člověk je schopen dokázat mnohem více, než se domnívá“
- „Jen málokdo si uvědomuje, co vše je možné dokázat vzájemnou pomocí a spoluprací“

Cílem výchovy podle Hahna je výchova charakteru, inteligence, prostřednictvím prožitků, které pomáhají k sebepoznávání. Nyní funguje Outward Bound jako celosvětová organizace, která pracuje na zkvalitňování zážitkové pedagogiky. Vzdělávací program Outward Bound je nejrozšířenějším z oboru zážitkové výchovy. (Sýkora, 2006)

V České republice se velké oblibě těchto reformátorských vzdělávacích principů nedostalo. Alternativní pedagogika jako je Waldorf, Jenský plán, Montessori měla do českého školství dlouhou trnitou cestu. Některé typy ji ani nedokončili, nebo po vyzkoušení zase zrušily.

Dětské farmy

Jedním z českých průkopníků byl známý autor dětských knih Eduard Štorch. Jak uvádí Rýdl (2013). Eduard Štorch je známý díky svým poutavým dobrodružným románům, v nichž na základě archeologických vykopávek seznamuje čtenáře s životem našich předků v pravěku. Zájem vzbudil jak u odborníků, tak hlavně u dětí. Použitými metodami a formami práce motivoval děti pro porozumění přírodě a žití v souladu s ní. Velmi cenným projektem v oblasti zážitkové pedagogiky byly takzvané Dětské farmy. Štorch kladl důraz na osobní a skupinové zážitky dětí a jejich zkušenosti. Bylo to na danou dobu velmi inovativní. Dále Štorch nesouhlasil s bezmyšlenkovým odříkáváním historických dat, bez poznání souvislostí. Dětské farmy zasáhly i do úrovně tělesné výchovy, která nebyla vnímána jako důležitá. Eduard Štorch kladl důraz na zdravotní, zaváděl skupinové hry a sporty. Tělesná výchova se stala součástí kultivace mladých lidí.

V České republice se vyvíjela zážitková pedagogika samostatně a jedinečně. Vznikl originální koncept vycházející z výchovy v přírodě. České pojetí používá termíny jako je prožitek, zážitek a zkušenost, které jsou vyvolány prostřednictvím cílených činností, převážně specifických her. Cílem je co největší osobnostní rozvoj jedince. (Hanuš, a další, 2009)

V současné době se zážitkovou pedagogikou zabývají v České republice například tyto organizace:

- Prázdninová škola Lipnice
- Česká cesta
- Instruktoři Brno
- Hnutí Brontosaurus
- Hnutí GO!
- Yellow Point

1.1.2 Definice a vymezení pojmů zážitkové pedagogiky

Jak uvádí Kirchner (2009) zážitkovou pedagogika je pojem, který zahrnuje přístupy aplikované v pedagogice, terapii, výchově. Jedná se například o výchovu prožitkem, prožitkovou pedagogiku, dobrodružnou terapii výchovou a výzvou.

V těchto přístupech ovlivňujeme a rozvíjíme žáka, ať už po stránce osobnostní či vědomostní prostřednictvím jeho vlastního prožitku. Prožitek, zážitek a vlastní zkušenost jsou základní pojmy v oblasti zážitkové pedagogiky.

Prožitek

Významnou roli hraje v zážitkové pedagogice prožitek a prožívání jedince. V posledních letech je pojem prožitek frekventovaný a populární. Existuje velké množství definic prožívání. Hartl a Hartlová (2000 str. 461) definují prožitek takto: „Prožitek autentický (authentic experience) je jeden ze základních obsahů psychiky: 1. citově zabarvené vnímání aktuálního, často dramatického životního okamžiku, 2. náhlé poznání vzniklé ze zhodnocení okolní skutečnosti.“ Jak vyplývá z definice, prožitek je subjektivní a úzce souvisí s psychickou a emocionální stránkou člověka. Prožitek je výsledkem psychologického procesu prožívání. Pojem prožívání definuje Hartl a Hartlová (2000 str. 461) jako „psych. jev charakt. proudem vědomí každého více či méně uvědomovaného duševního obsahu: je přísně individuální, těžko sdělitelné.“

Hanuš a Chytilová (2009 str. 12) určily znaky prožitku. Jsou jimi:

- Nenahraditelnost
- Jedinečnost
- Individuálnost
- Intencionálnost
- Nepřenositelnost
- Komplexnost

Zážitek

„Zážitek je každý duševní jev, který jedinec prožívá (vnímání, myšlení, představivost); vždy vnitřní, subjektivní, citově provázaný; zdroj osobní zkušenost, hromadí se celý život a skládá jedinečné duševní bohatství každého člověka.“ (Hartl, a další, 2000 str. 701)

Pokud se podíváme na význam slov z jazykového hlediska, zjistíme, že oba výrazy mají společný základ „žít“. Kirchner (2009) vysvětluje předponu „pro“ jako něco aktivního. To, co člověk prožije, bylo aktivní, stimulující. Naproti tomu předpona „za“, má obecnější charakter. Zážitek vznikne prostřednictvím prožitků. Pojem prožitek se jeví jako aktivní činnost, ale pokud se k této činnosti vracíme a mluvíme o ní v minulém čase, nazveme ji spíše zážitkem. Zajímavá skutečnost se naskytne, podíváme-li se na tyto pojmy v jiných jazycích. V německém jazyku máme pro každý výraz slovo, ovšem v angličtině nazveme zkušenost, zážitek i prožitek, stejným výrazem „experience“.

Zkušenost

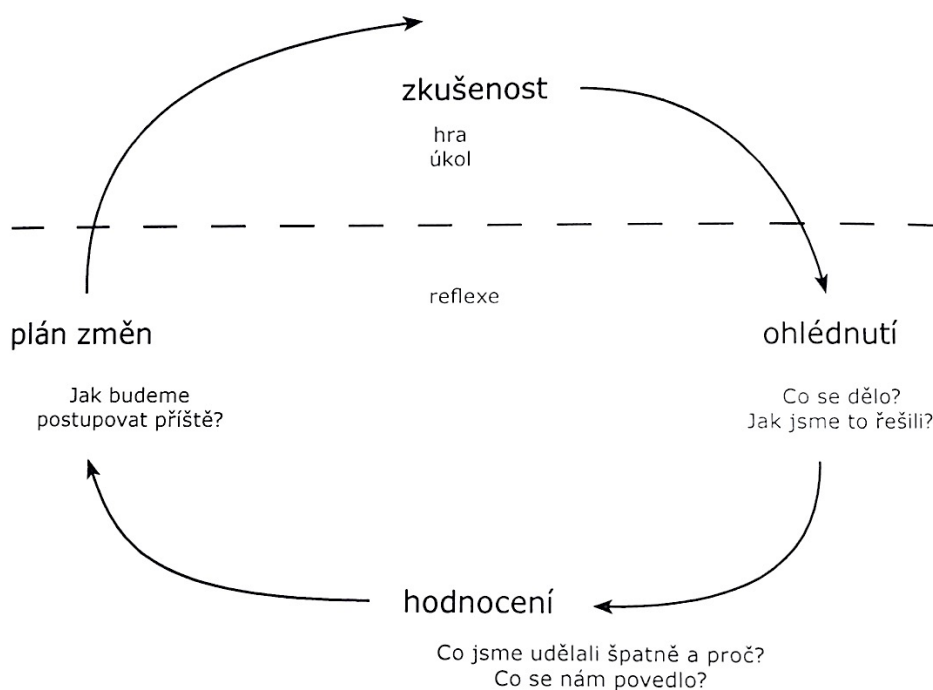
„Zkušenost je výsledný otisk, který má v každém jedinci jinou dimenzi. Je to výsledek procesů uvědomování si následného jednání ze situací, které měly velkou emoční působivost, značný emoční náboj. Pokud byla situace hodnotně emočně nízká až nepůsobivá, blízká úrovni „každodennosti“, nemůže vzniknout řádná zkušenost, nezůstává v nás žádný otisk.“ (Kirchner, 2009 str. 26).

V Pedagogickém slovníku je uvedeno, že zkušenost může být buď v rovině obecné – poznání světa, které se opírá o prožitky a smysly, dále pak individuální – individuální prožitky, vědomosti, dovednosti, sociální vztahy získané během života. Dalším typem zkušenosti je kolektivní – kolektivní prožitky, vědomosti, dovednosti, návyky, sociální vztahy získané určitou skupinou během dlouhého období. Kolektivní zkušenost lze předat jiným lidem, či generacím. Pojmem zkušenost lze také rozumět jako prostředku a cíle některých pedagogických směrů. (Průcha, a další, 2008)

1.1.3 Aspekty zážitkové pedagogiky

Zážitková pedagogika patří mezi výchovné a vzdělávací metody. Je důležité si uvědomit, že zážitek zde není cílem, ale prostředkem v procesu výchovy a vzdělávání. Zážitková pedagogika je přirozenou a nenásilnou metodou vedoucí k poznání, ať už věcí kolem nás, tak i poznání sebe sama. Zážitková pedagogika je v posledních letech populárním termínem, především v oblasti volného času (známý trend „darujte zážitek“).

Základem zážitkové pedagogiky je vlastní aktivita. Pokud je tato aktivita vysoká, je i zážitek o to silnější. Nyní si stanovíme rozdíl mezi výše zmíněným „rekreacním“ zážitkem a zážitkem pedagogickým“. Jak uvádí (Pelánek, 2013) v „pedagogickém“ zážitku je nutná reflexe. Prostřednictvím zkoumání a dalšího zpracovávání zkušenosti dochází k učení. Viz obrázek 1 Kolbův cyklus.

Obrázek 1 Kolbův cyklus (Pelánek, 2013 str. 22)

Cíl

Obecně lze říct, že cílem klasického lyžařského kurzu bývá osvojení motorické dovednosti, cílem zážitkového kurzu je práce s jedincem či kolektivem, a to v oblasti osobnostního rozvoje, či sociálního rozvoje. (Sýkora, 2006) Tím ale nevylučuji variantu, že by lyžařský kurz nemohl být formou kurzu zážitkového, naopak. Jeden takový zážitkový lyžařský kurz je uveden v praktické části dokumentu.

Obecným cílem zážitkových kurzů je posun pro jedince, či kolektiv, ale zároveň cílem může být možnost vedoucího kurzu poznat skupinu či jednotlivce v nestandardních podmínkách a situacích.

Podle Sýkory (2006) lze určit v rozvoji jedince prostřednictvím zážitkového kurzu 3 cílové oblasti:

- **Osobnostní rozvoj**
Osobnostní rozvoj se uskutečňuje při každém typu kurzu. Lze si vybrat konkrétní oblast osobnostního rozvoje a tu cíleně rozvíjet – např. sebedůvěru, samostatnost apod. V průběhu kurzu lze navodit modelové situace, do kterých se běžně jedinec nedostane. Tím dochází k poznávání sebe sama - vlastních hranic, svého chování a reakcí nebo také schopnosti řešit nečekaný problém.
- **Sociální dynamika**
Sociální rozvoj se děje vzájemnou interakcí členů skupiny. Zážitkové kurzy se výborně hodí jako prostředek ke zlepšení vzájemných vztahů, rozvoji komunikace nebo řešení problémových situací.
- **Odborné vzdělávání**
Prostřednictvím zážitkových kurzů si lze osvojovat nové informace a vědomosti, které bývají z důvodů vlastního prožití dobře zafixované. Při přípravě zážitkového kurzu zaměřeného na vzdělávání je důležité pečlivě promyslet a zvolit vhodné metody.

Obecné i konkrétní cíle by měl mít pedagog specifikován již době při přípravě kurzu, tak aby k nim mohl cíleně směřovat.

Motivace

Motivace hraje v zážitkové pedagogice velmi významnou roli. Motivace je hybnou silou, aktivuje jedince k činnosti. Motivace začíná již při volbě názvu kurzu, jeho tématu či místa konání. Motivaci zúčastněných může ulehčit takzvaná celostní motivace. Jak uvádí Sýkora (2006) jde o takovou motivaci, známou pod pojmem celotáborová hra, měla by být tedy přítomna od začátku do konce kurzu. Celý kurz je propojený jednotícím tématem nebo příběhem, kterému jsou podřízeny všechny aktivity. Účastníci jsou vtaženi do děje, mají svou roli a směřují k předem známému cíli. U dětí je takováto motivace vhodná a většinou velmi oblíbená. Při vhodně zvoleném a promyšleném příběhu mohou být účastníci motivováni samotným příběhem po celou dobu konání kurzu a činnosti budou plnit radostně a se zaujetím. K celostní motivaci je třeba přistupovat zodpovědně a uvědomit si, že nevhodně zvolené téma či příběh může účastníky naopak demotivovat.

Devět zákonů motivace (Hanuš, a další, 2009):

- Chcete-li motivovat, musíte být sami motivováni
- Úspěch motivuje
- Motivace má dvě stádia – vytyčit cíl a ukázat, jak cíle dosáhnout
- Uznání motivuje
- Motivace je nikdy nekončící proces
- Vlastní účast motivuje
- Každý pokrok musí být zřetelně viditelný
- Výzva k akci motivuje jen tehdy, je-li možno zvítězit
- Ztotožnění se skupinou motivuje

Dobrá motivace může i z průměrné činnosti udělat hit a naopak.

Prostředkem motivace může být téměř cokoli – film, videozáznam, rozhlasová hra, kniha, povídka, báseň, fotografie, obrazy, legenda, myšlenka, hudba, píseň, přednáška, lektor, scénka, divadelní kus, prostředí, hra, vlastní zapojení.

Prostředky

„Smysl hry není ve vítězství, ale ve hře samé“ Jack London

Prostředkem zážitkové pedagogiky může být jakákoli lidská činnost, která je záměrně orientovaná na dosažení předem vytyčeného cíle, a která vyvolává u jedince vnitřní prožitek. Jednou takovou činností je i hra, která je zároveň hlavním prostředkem zážitkové pedagogiky.

Hra

Hra je nenahraditelným prostředkem výchovy. Ve hře prověřujeme své hodnoty, názory, postoje, získáváme poznatky o sobě samých, druhých lidech či okolním světě. „Hra je činnost, která se liší od učení. Člověk se hrou zabývá po celý život, avšak v předškolním věku má specifické postavení. Hra má řadu aspektů: aspekt poznávací, procvičovací, emociální, pohybový, motivační, tvořivostní, fantazijní, sociální, rekreační, diagnostický, terapeutický. Zahrnuje činnosti jednotlivce, dvojice, malé i velké skupiny.“ (Průcha, a další, 2008 str. 78) Hra je jeden z nejideálnějších prostředků harmonického rozvoje osobnosti. Každá hra jako prostředek zážitkové pedagogiky by měla mít cíl. Bez cíle neexistuje cesta a musí být proto jasně definovaný, ale zároveň dosažitelný. (Hanuš, a další, 2009)

Hry lze podle cíle dělit na:

- Jazykovou inteligenci
- Hudební inteligenci
- Matematicko-logickou inteligenci
- Prostorovou inteligenci
- Pohybovou inteligenci
- Intrapersonální inteligenci
- Interpersonální inteligenci
- Vztah k přírodě

Dále mohou být hry kombinované a pomocné určené k rozehrání, navození atmosféry, uvolnění. Každá hra má pravidla, která je nutno ujasnit před samotným zahájením hry. Podle závaznosti pravidel rozlišujeme hry s úplnými pravidly, málo strukturované nebo nestrukturované. (Hanuš, a další, 2009)

Podle zvoleného cíle volíme vhodnou formu hry, která se liší specifickými znaky, formou, zapojení jedince či skupiny. Hry podle tohoto kritéria dělíme například na:

- Iniciativní – skupina nebo jedinec plní definovaný problémový úkol
- Simulační – jedinec přijímá vlastní možné role – simulované prostředí a atmosféra
- Inscenační – účastníci jsou stavěni do situací, zaměřují se na proces řešení
- Dramatické – účastník hraje buď sám sebe = simulace, vstupuje do sociálních rolí = hra v roli, nebo přebírá roli a charakter konkrétní postavy = charakterizace
- Psychodrama – mělo by se kvůli vysoké psychické zátěži konat pod vedením zkušeného psychologa
- Sociodrama – hraní rolí a situací, které zahrnují normy dvou nebo více skupin nebo kultur s cílem porozumění a empatie.

Sýkora (2006) vychází při dělení her z kategorií Neumana a rozšiřuje kategorie her na:

- Seznamovací hry – zaměřené na představování
- Ice-break aktivity – slouží k prolomení počátečního ostychu
- Aktivity na vytvoření vztahu k týmu – nesoutěžní aktivity zaměřené na spolupráci
- Warm up aktivity – slouží k naladění již seznámené skupiny na aktivitu
- Hry na důvěru – činnost za jedincovi bezpečnost přebírají ostatní členové týmu
- Problem solving – spočívá ve vytvoření situace, k jejímuž zdoání je potřebná nějaká dovednost a většinou i spolupráce týmu
- Závěrečné hry – slouží ke shrnutí

Reflexe

Reflexe je nedílnou součástí zážitkové pedagogiky viz Kolbův cyklus obrázek 1. Reflexe je jakési nahlédnutí zpět, rozbor, poučení. Během reflexe mají zúčastnění prostor vyjádřit své myšlenky, pocity, nápady, shrnout nové zážitky nebo vyjádřit obavy či obtíže. Aby reflexe splnila svůj účel a tedy vyllynulo díky ní nějaké poučení, či přínos do života, je důležitá příprava.

Pedagog by měl mít stanovený cíl reflexe, který Pelánek (2013) rozlišuje podle zaměření na:

- Jednotlivce (soustředíme se na prožívání, pocity) – využíváme při pocitových hrách nebo fyzicky či psychicky náročných hrách
- Skupinu (reflexe je směřována na dění ve skupině, vzájemné vztahy, komunikaci) – využíváme u her zaměřených na spolupráci nebo komunikaci
- Téma (jdeme nad rámec hry a hledáme spojitost mezi hrou a realitou) – využíváme při simulačních hrách

Reflexe může být různého typu (Pelánek, 2013):

Diskuzní reflexe je nejčastěji používanou reflexí. Takovouto reflexi řídí pouze jeden pedagog, který se stává moderátorem = neříká svůj vlastní názor. Úkolem moderátora je vhodně pokládat návodné otázky tak, aby vznikla diskuze a zároveň diskuzi korigovat. Otázky mohou být směřovány na pocity, zážitky, spolupráci, komunikaci, přenos zkušeností, souvislost se zkušeností.

Rychlé shrnutí – účastníci odpovídají najednou prostřednictvím nějakého pohybu, hodnotící škály či stručným shrnutím zážitků.

Reflexe tvořením – malování.

Dramatická reflexe – účastníci vyjadřují dojmy sehráním scénky, pantomimou. Zadání je třeba formulovat co nejkonkrétněji a nedat velký prostor pro přípravu.

Ačkoli je reflexe bezpochyby důležitou součástí, neměla by se přeceňovat. Reflexe by neměla být prováděna pod nátlakem ani příliš často. Reflexe by se neměla stát stereotypní a zařazujeme ji smysluplně.

1.2 Výuka lyžování

Je důležité si uvědomit, že za kurz odpovídají pedagogičtí pracovníci a zároveň i za činnost instruktorů, pokud výuku lyžování nejsou kompetentní zajistit sami.

Při výuce lyžování je třeba uvědomit si zodpovědnost za svěřence. Bez jasně stanovených pravidel a vzájemného respektu nelze výuku lyžování provádět. Jako při jiném učení dodržujeme didaktické zásady:

Přiměřenosti a individuálního přístupu; uvědomělosti a aktivity; posloupnosti; soustavnosti a cílevědomosti; trvalosti; názornosti; spojení teorie s praxí

Výuku lyžování přizpůsobujeme:

1. Věku žáka – čím je dítě menší, tím více by měla převládat hra
2. Výkonnosti žáka – začátečník, mírně pokročilý, pokročilý
3. Motorickému nadání žáka – docilita = schopnost naučit se koordinčně náročný cvik. Čím je vyšší úroveň docility, tím rychleji a snadněji se žáci jednotlivé dovednosti naučí.
4. Kondici žáka – rozhoduje o délce a náplni výcviku. Kondice žáka souvisí s věkem – u mladších žáků je třeba zařazovat více přestávek a častější změnu činnosti. Je třeba si uvědomit, že pro začínajícího lyžaře je výcvik fyzicky náročnější (zvedání se po pádu, křečovitý postoj, absence vleku)
5. Motivaci žáka – proč se žák chce naučit lyžovat. Může to být z důvodů sportovních zážitků, přírodních prožitků, zážitků ve skupině nebo samostatnost – zažít úspěch.

Zásady při opravování chyb:

- První pokusy se neopravují
- Opravovat pouze nejpodstatnější chyby
- Mluvit stručně, jasně, zřetelně
- Nekorigovat chyby v průběhu jízdy
- Použít pozitivní korekci

Bezpečnost při výuce lyžování

- **Kontrola žáků před výcvikem**
Každá lyžařská výuka by měla začínat nástupem, při kterém instruktor kontroluje výstroj a výzbroj žáků. Kromě přilby by měli být žáci vybaveni kvůli viditelnosti i vestou výrazné barvy.
- **Místo výcviku**
Vhodně vybraným terénem zajišťujeme kromě bezpečnosti žáků i snadnější průběh učení. Při výběru terénu je nutné zohlednit kromě věku a úrovně dětí i techniku, kterou chceme učit. Pro každý nácvik dovednosti je vhodný jiný terén.
- **Jízda na vleku**
Kromě imitačních cvičení by měli být žáci řádně poučeni o způsobu jízdy na vleku (hole v jedné ruce), o bezpečném výstupu z vleku a neposlední řadě jak se zachovat v případě pádu.
- **Vedení družstva na sjezdovce**
Družstvo zastavuje vždy u okraje sjezdovky, přijíždějící objíždějí stojící skupinu zezadu a řadí se zdola, při vyjíždění z družstva musí instruktor určit, kdo pojede první. Podle metodického pokynu MŠMT (MŠMT, 2006) může mít družstvo maximálně 15 členů, u žáků se zdravotním postižením se počet snižuje. Odborníky je ovšem doporučován u skupiny dětí 6-10 let maximální počet 10 žáků.
- **Do vázání žáků instruktor nezasahuje.** Aby se předešlo zbytečným komplikacím, může se vyžadovat odborného seřízení vázání, které žáci odevzdají před odjezdem na kurz.

Všechny osoby pohybující se na sjezdové trati musí dodržovat „10 pravidel FIS pro pohyb na sjezdových tratích“. Tato pravidla vydává Horská služba ČR a jsou součástí přílohy.

Metodika

Při výuce lyžování je potřeba dodržovat posloupnost metodické řady a nepřeskakovat jednotlivé kroky, obzvláště úvodní část je velmi důležitá. Pokud žák neumí pohybovat na lyžích po rovině (chůze, otočení, stoupání), mohl by pro něj být pohyb po sjezdové trati nebezpečný. To samé platí, neumí-li žák bezpečně zastavit, nemá na sjezdovce co dělat. Přeskočením jednotlivých kroků nejen ohrožujeme bezpečnost žáka, ale zároveň směřujeme k tomu, že se vynechanou dovednost kvůli „neatraktivitě a nudě“ již nenaučí nebo naučení bude vyžadovat větší úsilí. Cílem by mělo být vytvořit pevný a jistý základ, na kterém se dá dále stavět.

Metodická řada:

Začátečnická úroveň:

1. Přivyknutí na lyžařskou výzbroj a výstroj – do tohoto bloku patří seznámení s vhodnou výstrojí a výzbrojí, rovnovážná cvičení (obraty, výstupy, chůze, klouzání apod.) – bez lyží, na jedné lyži, na dvou lyžích. Do tohoto bloku většinou přidáváme i vstávání po pádu.
2. Jízda po spádnicí
3. Jízda po spádnicí v pluhu + zastavení
4. Oblouk v pluhu

Mírně pokročilá úroveň:

5. Výuka jízdy na vleku
6. Škola hranění
7. Oblouk z přívratu vyšší lyží
8. Paralelní oblou (dlouhý a střední poloměr)
9. Zapíchnutí hole
10. Paralelní oblouk (krátký poloměr)

Pokročilá úroveň

11. Carvingový oblouk (střední a dlouhý poloměr)
12. Carvingový oblouk (krátký poloměr)

Informace této kapitoly vychází z vlastních zkušeností po absolvování licenčního kurzu APUL, o.s. a z knihy Lyžování (Drahoňovský, a další, 2011)

1.3 Realizace kurzu

Fáze realizace kurzu lze rozdělit do tří fází.

I. Příprava na akci

První část tvoří činnosti přípravné a uskutečňují se ještě před kurzem. Pro úspěšnou realizaci kurzu nesmíme podcenit přípravné fáze. Hanuš a Chytilová (2009) stanovili fáze přípravy, ze kterých uvádím ty, které se konají před zahájením kurzu.

1. Cílování a tvorba základní myšlenky – v této fázi si určíme jakou akci chceme dělat a pro koho
2. Specifikace cílové skupiny – zde určíme, kdo je naší cílovou skupinou, pro koho projekt tvoříme. Po určení cílové skupiny je jednodušší stanovit cíle, scénář a metody projektu
3. Stanovení cílů – vytyčení cílů dává projektu smysl. Stanovené cíle nám pomáhají při závěrečném hodnocení projektu
4. Sestavování realizačního týmu a role v týmu – tým by měl mít znalosti, schopnosti a motivaci projekt realizovat
5. Zajištění ubytování a stravování – ovlivní celkovou atmosféru kurzu.
6. Sestavení programu – v této fázi tvoříme scénáře jednotlivých dní a celého kurzu na základě stanovených cílů
7. Zajištění materiálu a služeb – vychází z programu kurzu
8. Tvorba rozpočtu – prostřednictvím tvorby rozpočtu stanovíme cenu kurzu, kromě jídla, ubytování nesmíme zapomenout na dopravu
9. Fundraising = metoda snížení ceny projektu prostřednictvím finančních dárců
10. Propagace – v této fázi žáky motivujeme, aby měli chuť vydat se na kurz. Komunikace je obzvláště důležitá
11. Komunikace s účastníky – sdělení informací o kurzu – rozdání přihlášek a dalších dokumentů
12. Příprava týmu před akcí – příprava na jednotlivé programy, tvorba image kurzu

II. Průběh akce

Po přípravné části následuje samotný průběh akce. V této fázi je realizovaná obsahová stránka projektu. Zde se skupina dostává do různých situací a ukazuje se, na kolik byla dokonalá příprava před začátkem akce a jak je schopen pedagog realizovat připravený program a dosahovat vytyčených cílů. (Hanuš, a další, 2009)

III. Závěr akce

V této fázi se koná závěrečné zhodnocení kurzu. Tým vyhodnocuje úspěšnost akce, a zároveň si stanoví, které činnosti byly zdařilé a které ne. Dále členové týmu hledají vhodná řešení a vyvozují poučení či návrhy pro další akce. Členové týmu provedou i svou vlastní sebereflexi a zhodnotí i činnost týmu. Na úplný závěr sepisuje realizační tým závěrečnou zprávu s ohledem na to, komu je zpráva určena. (Hanuš, a další, 2009)

Legislativa

Vydáváme-li se s žáky do terénu, je potřeba mít ošetřené některé legislativní záležitosti, ať už pro ochranu žáků, učitele, školy.

Vycházíme z metodických pokynů vydaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. (MŠMT, 2006) Z metodických pokynů byly vybrány ty články, které týkají realizace lyžařského kurzu. Kompletní znění je dostupné online: <http://www.msmt.cz/sport/metodicky-pokyn-k-zajisteni-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi>

Čl. 5

Zdravotní předpoklady

(1) Školy se řídí ustanoveními zvláštních předpisů, jež se týkají zjišťování zdravotního stavu žáků a jejich zdravotní způsobilosti pro příslušný obor vzdělání.

(2) Pro účast na některých vzdělávacích činnostech školy, například na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, výuce plavání nebo lyžařském výcviku, se vyžaduje zdravotní způsobilost, kterou posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost. Praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje, v posudku dále uvede, zda se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

(3) Zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci jsou povinni informovat škol o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání nebo na účast na akcích podle odstavce 2.

(4) Změny zdravotního stavu, ke kterým dojde v průběhu vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a které mohou mít vliv na zapojení žáka do prováděných činností, oznamují žáci okamžitě příslušnému pedagogickému pracovníkovi.

Čl. 11

Zvláštní pravidla při některých činnostech

(1) Kromě obecných zásad úrazové prevence jsou při některých činnostech dodržována další zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při výuce některých odborných předmětů se zvýšeným rizikem ohrožení zdraví a života, při praktickém vyučování, praktické přípravě při výuce tělesné výchovy, koupání, výuce plavání, lyžařském výcviku, sportovních a turistických akcích. Ve všech takových případech klade škola zvýšený důraz na dodržování pokynů, právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i žáky. Důsledně je vyžadováno ukázněné chování žáků. Žák musí mít k dispozici svůj průkaz zdravotní pojišťovny nebo jeho kopii.

Čl. 15

Lyžařský výcvik

(1) Lyžařský výcvik je veden pedagogickými pracovníky, kteří odpovídají za činnost instruktorů. Jejich kvalifikaci si ověří ředitel školy. Práci instruktorů řídí vedoucí kurzu určený ředitelem školy, který též schvaluje plán výcviku. Vedoucí kurzu před odjezdem na lyžařský výcvik upozorní na nutnost seřízení bezpečnostního vázání lyží. Žáci prokáží seřízení bezpečnostního vázání lyží potvrzením servisu, popř. čestným prohlášením zákonných zástupců nebo svým v případě zletilých žáků.

(2) Za rádnou organizační přípravu kurzu odpovídá jeho vedoucí. Zajišťuje vhodný objekt, dopravu, poučení žáků o předpisech a pokynech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Při realizaci kurzu řídí činnost jednotlivých pracovníků, dbá na dodržování stanoveného programu praktické i teoretické části kurzu.

(3) Doporučuje se, aby zákonní zástupci nezletilého žáka a zletilí žáci předložili před odjezdem prohlášení o tom, že je žák zdravý a ve stavu schopném absolvovat lyžařský výcvik.

(4) Před odjezdem na kurz se doporučuje sjednat pojistnou smlouvu s pojišťovnou. (Jednorázové úrazové připojištění žáků, pojištění z odpovědnosti za škodu vzniklou při výkonu povolání.)

(5) Účastníci kurzu jsou povinni dodržovat předpisy a pokyny vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví, včetně pravidel bezpečného pohybu na sjezdových a běžeckých tratích. U žáků se při lyžařském výcviku na základě zhodnocení rizik doporučuje používání lyžařských ochranných přileb.

(6) Žáci jsou rozděleni do družstev podle své výkonnosti a zdravotního stavu. Při rozražení do družstev se nevyžaduje od úplných začátečníků předvedení výkonu, který by byl nad jejich síly, ale zařadí se přímo do družstva. Tato hlediska jsou dodržována i v průběhu výcviku, při výběru místa výcviku, zvláště též na sjezdových tratích a za ztížených podmínek, na zledovatělém povrchu, za snížené viditelnosti a podobně.

Družstvo má nejvýše 15 členů, u žáků se zdravotním postižením se počet snižuje vzhledem k charakteru postižení žáků a dalším okolnostem.

(7) Péči o zdraví účastníků je povinen zajistit vedoucí kurzu nebo instruktor, který má pro tuto práci potřebné předpoklady, znalosti a případně i kvalifikaci. Účastní-li se kurzu více než 30 žáků do 15 let, je potřebné ustanovit zdravotníka; podrobnosti upravuje zvláštní předpis.

(8) Zpravidla třetí den lyžařského kurzu se doporučuje z hlediska zdravotního zařadit odpočinkový půlden s aktivním programem a bez lyžařského nebo snowboardového výcviku.

(9) Lanovky a vleky se používají jen pro organizovaný výcvik po rádném poučení o všech pravidlech a bezpečnostních předpisech o jízdě na vlecích a lanovkách. Během pobytu na horách je nutné dodržovat pokyny Horské služby a respektovat výstražné značky. Za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře, teplota pod mínus 12°C apod.) se výcvik a horské výlety omezují, popřípadě nekonají.

(10) Výcvik se provádí v terénu, který odpovídá lyžařské vyspělosti členů družstva. Zvýšená pozornost se věnuje výběru terénu pro začínající lyžaře, zvláště s bezpečným dojezdem.

(11) Při výletu jedou žáci ve skupině v pravidelných odstupech, které se při snížené viditelnosti zkracují až na dotek. Skupina se řídí pokyny vedoucího přesunu (určuje vedoucí kurzu), který jede v celé. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se pravidelně provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení. O trase a časovém plánu výletu musí být informován vedoucí kurzu a odpovědný zástupce ubytovacího zařízení.

(12) Uvedené zásady se dodržují přiměřeně i při lyžařském výcviku konaném v hodinách tělesné výchovy v místě nebo blízkosti školy.

(13) Do programu lyžařského kurzu je možno zařadit i výcvik na snowboardu, pokud jsou zároveň dodržována pravidla k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při jízdě na snowboardu. Při organizaci výcviku je nutno dbát na to, aby nedocházelo ke kolizi mezi účastníky obou výcviků.

Ministerstvo školství tělovýchovy a mládeže doporučuje ředitelům škol využití metodických pokynů k vytvoření vlastních předpisů.

Z výše uvedeného vyplývá, že před odjezdem na kurz je potřeba vyplnit tyto dokumenty:

- přihlášku
- **zdravotní prohlášení**
- **potvrzení o bezinfekčnost**
- rozpis nočních služeb a dohledů
- potvrzení o informování dětí i rodičů o bezpečném chování a škodách jimi způsobenými
- **v případě lyžařského kurzu potvrzení servisu, popř. čestné prohlášení zákonných zástupců o seřízení bezpečnostního vázání**

Zvýrazněné dokumenty jsou součástí přílohy.

1.4 Charakteristika žáků 1. stupně

Při práci se skupinou je vždy nutné brát v úvahu jejich věk a s tím spojené věkové zvláštnosti. U žáků 1. stupně – mladší školní věk je to následovné:

Psychický vývoj

V mladším školním věku je pro děti typická nadměrná aktivita, vysoká unavitelnost nízká schopnost soustředit své zájmy. Velký důraz je proto kladen na motivaci žáků a na častou změnu činností. V tomto období dochází k rozvoji rozumových funkcí a myšlení. Dítě začíná více vnímat realitu. Stále však nevnímají souvislosti a myšlení je stále spíše konkrétní. Děti v tomto věku bývají impulzivní. (Tremel, 2004) Žáci mladšího školního věku nejsou schopni dlouhého soustředění. Vztah k vlastnímu výkonu se mění a žák k sobě začíná být kritičtější, touží úkol nejen udělat, ale udělat ho správně. Dětské sebepojetí je značně ovlivněno názory a postoji jiných lidí. Od 7 let začíná dítě uvažovat o tom, co si o něm druzí myslí a proč. (Vágnerová, 2012)

Fyziologie

Období mladšího školního věku je po tělesné stránce charakterizováno stálým růstem a osifikací. Kloubní spojení jsou měkká a křížové obratle nejsou srostlé. Kostní tkáň je plastická a je tedy nutné časté vyrovnávání páteře pomocí přímivých cviků. Vývoj svalstva je rychlý. Děti mladšího školního věku dýchají mělce. U 6 -7 letých dětí dochází k zautomatizování chůze, běhu, skoku a hodů. V tomto období se u dětí projevuje nadměrná aktivita, rychle zvládají nové ohybové dovednosti, které je ale potřeba pro upevnění opakovat. Zlepšuje se pohybová koordinace a dítě je schopné učit se složitější pohyby. (Tremel, 2004)

Děti se učí převážně nápodobou, proto je potřeba dávat správný vzor. Tremel (2004) označuje toto období jako „zlatý věk dětské motoriky“ Motorika dětí je v tomto období doprovázena doprovodnými pohyby, typické je pro toto období nadměrná aktivita a s tím spojená unavitelnost.

Sociální vývoj

Dítě se v mladším školním věku pravidelně setkává se svou vrstevnickou skupinou. Dítě má potřebu být touto skupinou přijato. Žák může mít roli vrstevníka, spolužáka, kamaráda. Vrstevnická skupina poskytuje žákovi emoční oporu, nové zkušenosti, učí se sociálním dovednostem. Vrstevníci se mezi sebou motivují. (Vágnerová, 2012) Trembl (2004) dále uvádí, že děti tohoto věku jsou schopné podřídit se normám a podmínkám kolektivu a jsou díky tomu schopni absolvovat výuku v kolektivu bez problému. Kamarád je pro dítě mladšího školního věku ten, kdo chce dělat stejnou aktivitu. Žáci mladšího školního věku stále více ovlivňuje učitel, který je při výukovém procesu zcela dominantní.

1.5 Rámcový vzdělávací program

Při stanovování náplně kurzu a především cíle je potřeba vycházet Rámcového vzdělávacího programu, v tomto případě z části Rámcový vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, dále jen RVP ZV. (MŠMT, 2016). RVP ZV je dostupný v plném rozsahu na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Cíle základního vzdělání

Cíle základního vzdělávání Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě;

- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný; vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Dále RVP ZV rozděluje obsah základního vzdělávání do devíti vzdělávacích oblastí a vymezuje takzvaná průřezová témata, která reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Vzhledem k cílům projektové části nás budou zajímat především Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova, dále jen OSV, se zaměřuje na rozvoj osobnosti, sociálních dovedností a morálních postojů žáků ve škole. Používá praktické prožitkové metody vyučování.

Specifikem Osobnostní a sociální výchovy je to, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. (MŠMT, 2016)

Projekt Odyssea, o.s. stanovil a konkretizoval očekávané výstupy OSV. Uvádím pouze ty očekávané výstupy, které bezprostředně souvisí s cíli projektu:

(Celé znění je dostupné na <http://odyssea.cz/metodiky-osv.php?cast=ocekavane-vystupy-osv>)

Očekávané výstupy OSV (dlouhodobé cíle OSV) (Projekt Odyssea, o.s.)

1. Sebepoznání a sebepojetí

- Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem.
- Žák poznává a rozvíjí vztah k sobě samému (identitu, sebeúctu, sebedůvěru, sebe přijetí).

2. Kreativita

- Žák používá základní kreativní postupy.
- Žák tvořivě řeší mezilidské situace.

3. Poznávání lidí

4. Mezilidské vztahy

- Žák formuluje a respektuje základní pravidla chování ve třídě a ve škole.
- Žák projevuje chování podporující dobré mezilidské vztahy (žádá, děkuje, daruje, slaví ..).
- Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.
- Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnání náročných situací.
- Žák projevuje respekt k základním lidským právům svých spolužáků.

5. Komunikace

- Žák rozlišuje projevy respektující a neresppektující komunikace.
- Žák dodržuje pravidla efektivního rozhovoru.

- Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používá vybrané asertivní postupy).
- Žák kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu).
- Žák odmítá manipulaci.
- Žák kultivovaně zvládá konflikty.
- Žák ovládá techniku řeči.
- Žák komunikuje věcně správně (stručně, jasně, zřetelně, popisným jazykem).

6. Kooperace a kompetice

- Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu.
- Žák podporuje týmovou atmosféru.
- Žák zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.
- Žák zvládá situace soutěže a konkurence.

7. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- Žák projevuje pozitivní postoj k řešení problémů, přijímá problémy jako výzvu.
- Žák používá techniky efektivního řešení problémů.
- Žák ve složitých situacích zvažuje své priority, na základě kterých se rozhoduje.

8. Hodnoty, postoje, praktická etika

Multikulturní výchova

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Jedním z témat multikulturní výchovy je „**Etnický původ**“. Toto téma se zabývá:

1. Rovnocenností všech etnických skupin a kultur
2. Odlišností lidí, ale i jejich vzájemnou rovností
3. Postavením národnostních menšin
4. Základními informacemi o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
5. Různými způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa
6. Projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku

Multikulturní výchova rozvíjí žáka nejen v oblasti vědomostí, dovedností a schopností (poskytuje žákům znalosti o etnických a kulturních skupinách, rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti, učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy), ale také v oblasti postojů a hodnot (napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, pomáhá žákům vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám).

2 Projekt „Po stopách Yettiho“

Cíle a záměr projektu

Obecný cíl

Cílem projektu bylo prostřednictvím zážitkového výchovně-vzdělávacího kurzu rozvíjet u žáků netradičním způsobem a v netradičním prostředí osobnostně sociální schopnosti, motorické dovednosti a vědění v oblasti multikulturní výchovy. To vše v souladu s Rámcově vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a Školním vzdělávacím programem konkrétní školy.

Uskutečnění projektu probíhalo v těchto krocích:

1. Příprava projektu z hlediska vnějších a vnitřních podmínek
2. Stanovení výchovně-vzdělávacích cílů
3. Určení metod, forem, obsahu a časové struktury projektu
4. Realizace projektu
5. Zhodnocení projektu a dosažení stanovených cílů

Specifické cíle

Specifické cíle byly rozděleny do třech oblastí, přičemž ke každé z nich byly stanoveny dílčí úkoly. Tyto úkoly bylo možné v průběhu kurzu měnit, dle zájmů a potřeb jednotlivých skupin.

1. Lyžování a lyžařská průprava

Pro žáky lyžující: Žáci se naučí nebo zdokonalí v dovednosti lyžování a lyžařské technice. Žáci se zlepší o jednu lyžařskou úroveň.

Pro všechny žáky: Účastníci kurzu zlepší svou jemnou a hrubou motoriku prostřednictvím pobytu a pohybu v zimní přírodě. Žáci se seznámí s pravidly FIS pro chování na sjezdových tratích a dokáží je vlastními slovy popsat. Žáci zvládnou rozlišit lyžařskou výstroj a výzbroj. Žáci získají povědomí o lyžařských technikách a dalších zimních sportech. Žáci budou informováni v oblasti 1. pomoci a řešení krizových situací na sjezdovce i mimo ni.

2. Multikulturní výchova

Žáci se seznámí s kulturou a životem Eskymáků. Každý žák zvládne charakterizovat život Eskymáků. Dále žáci zvládnou určit oblast, kde se tato kultura nachází a seznámí se s některými výrobky. Žáci se seznámí s pravidly bezpečného pohybu v zimní přírodě.

3. Osobnostní a sociální rozvoj

Žáci se během kurzu budou rozvíjet po osobnostní i sociální stránce. V osobnostním rozvoji nabydou větší sebeúcty, sebedůvěry, samostatnosti a rozvinou svou kreativitu. Žáci si budou vědomi vlastního přínosu a role ve skupině. Dále si uvědomí zodpovědnost za své vlastní činy. V sociálním rozvoji dojde k rozvoji komunikačních dovedností, schopnosti rozhodovat se a řešit problémy. Žáci dokážou bez problému říct svůj názor v rámci svého týmu, ale i před celou skupinou. Dalším cílem je rozvoj mezilidských vztahů v rámci třídy a mimo ni, rozvoj vzájemné podpory a dobrých lidských mravů a schopnost pracovat ve skupině. Dále si žáci uvědomí důležitost role ostatních členů skupiny a vzájemně se budou respektovat. Žáci se více spřátelí jak v rámci třídy, tak s žáky jiných ročníků.

Záměr

Připravit, zrealizovat a vyhodnotit projekt „Po stopách Yettiho“.

2.1 Obsahová stránka projektu

Důležitou částí projektu je zvolení vhodných metod a prostředků tak, abychom dosáhli stanovených cílů.

Metody projektu

K dosažení stanovených výchovně-vzdělávacích cílů byly zvoleny tyto metody:

1. Motivace

Na motivaci žáků byl kladen velký důraz. Nejvýznamnějšími prostředky motivace byla etapová hra s příběhem. Tyto dvě hlavní motivační metody byly doplněny menšími motivacemi prostřednictvím knih, filmu, písni a lektora.

Příběh etapové hry měl dva cíle: 1. dosáhnout úrovně Eskymáků díky nasbíraným zkušenostem, 2. objevit Yettiho

2. Metoda realizace příběhů, dějů a situací

Příběh plnil nejen funkci motivační, jak je uvedeno výše, ale provázel žáky celým pobytem. Prostřednictvím této metody bylo dosahováno autenticity prostředí. Příběh vzdělával, ale i vychovával. Prostředkem k realizaci příběhu byla zvolen dopis, který žákům posílaly různé postavy (náčelník eskymáckého kmene, Yetti). Inspirace na jednotlivé náměty her byla čerpána z knihy „Střípky grónské kultury“ (Jensen, 2010) a knihy „Pohádky z iglú“ (Suchl, 1987)

3. Dalším velice důležitým prvkem byla evaluace a zpětná vazba.

Zpětná vazba se uskutečnila každý den buď před večerním programem. Žáci byli vyzváni, aby zhodnotili uplynulý den, seznámili ostatní účastníky s jakými úkoly se ve své skupině potýkali a samozřejmě jejich bodový zisk do hry. Svobodně se mohli vyjádřit k jakémukoli tématu.

Prostředky projektu

Hlavním prostředkem projektu byla hra, která je i hlavním prostředkem zážitkové pedagogiky obecně.

2.2 Organizace projektu

Správná organizace projektu se spolupodílí na úspěšné cestě k cíli. Komplikacím v plynulosti a úspěšnosti projektu předejdeme nejen vhodným zvolením místa konání, časovou organizací, stanovenými pravidly, ale v první řadě určením, pro jakou skupinu je projekt určen.

Účastníci projektu

Věkovou skupinou pro daný projekt byli žáci 1. stupně ZŠ, konkrétně žáci 2. – 4. třídy. Jelikož je projekt určen pro děti všech lyžařských úrovní, tedy i žáky nelyžující, kteří nemají o tuto dovednost zájem, nebyla pro účast žáků žádná omezení.

Kurzu se zúčastnilo 30 žáků, z toho 15 žáků 2. třídy, 13 žáků 3 třídy a 2 žáci 4 třídy. Žáci byli rozděleni do skupin již před kurzem, podle individuálních schopností tak, aby skupiny byly vyrovnané po všech směrech. Skupiny byly heterogenní jak pohlavím, věkem, lyžařskými schopnostmi tak, aby skupiny byly výkonnostně vyrovnané. Žáci byli rozděleni do tří herních skupin, kdy každá skupina obsahovala stejný poměr žáků lyžujících a „nelyžařů“. Tyto herní skupiny šly za společným cílem hry – „stát se Eskymákem“. Během dopoledního a odpoledního programu pracovali ve skupině, podle lyžařské úrovně, přičemž po celý den sbírali „zkušenosti – body“ do své herní skupiny a postupovali tak v úrovních. Při večerním programu pracovali jako herní skupina.

Místo konání

Zážitkový výchovně vzdělávací kurz se konal v Janově nad Nisou, kde byla celá skupina ubytovaná v krásném Pensionu pod vlekem. Nedaleko od pensionu se nacházel lyžařský areál Severák, a nejbližší pak sjezdová trať „Loučky“, kterou jsme měli v plánu hojně využívat. Kvůli špatným sněhovým podmínkám byl lyžařský vlek „Loučky“ mimo provoz. Vznikl tak bezpečný prostor pro skupinu začínajících lyžařů, kteří se díky absenci vleku intenzivně učili pohybu na lyžích. Tato sjezdová trať byla ideálním místem pro vytvoření vhodného skiparkuru. Pokročilí lyžaři museli docházet na vzdálenější sjezdové tratě „U Arniky“, což nebylo úplně ideální.

Časová organizace

Projekt je rozdělen do 5 bloků = dnů, které vycházejí z cílů projektu „Po stopách Yettiho“, které jsou tematicky propojené a chronologicky seřazené. Tyto bloky jsou dále rozděleny na 3 části podle denní doby.

9:00 – 12:00 Dopolnední program

14:00 – 16:00 Odpolední program

19:00 – 21:00 Večerní program

Program kurzu spolu s eskymácky laděným režimem dne součástí příloh.

Pravidla

Nejdůležitějšími pravidly, se kterými bylo nutné žáky seznámit bezprostředně po příjezdu na kurz byla pravidla a pokyny BOZ. Díky tomuto poučení předcházíme úrazům žáků, a zároveň je seznámíme s vhodným způsobem řešení neočekávané situace.

Čl. 9 Poučení žáků (1) Škola zajistí, aby žáci byli poučeni o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vzdělávání nebo v přímé souvislosti s ním. Žáky zároveň seznámí s konkrétními pokyny, právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a se zásadami bezpečného chování, s možnými riziky a odpovídajícími následnými opatřeními, se kterými se mohou žáci setkat ve škole, jejím okolí a při činnostech mimo školu (například nebezpečí od neznámých lidí, nebezpečí násilí a šikany, nálezy nebezpečných předmětů apod.). Dále žáky seznámí s ustanoveními předpisů a pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, pokud se vztahují na příslušnou činnost, akci nebo pracoviště a průběžně také s ustanoveními školního řádu, vnitřního řádu, řádů dílen, laboratoří, odborných pracoven, sportovních zařízení, tělocvičen a hřišť a jiných pracovišť a s dalšími opatřeními školy, jež mohou mít bezpečnostně preventivní význam.

Pro úspěšné absolvování kurzu bylo hned v úvodu nutné stanovit pravidla chování, která budou všichni zúčastnění dodržovat. Tato pravidla si žáci stanovili sami, s dopomocí vedoucích kurzu. Pravidla je dobré stanovovat v pozitivním duchu a za cílem stanovení vhodného a očekávaného chování. Jako příklad uvádím některá z pravidel

- Chováme se k druhým přátelsky
- Vážíme si pěkného prostředí a udržujeme své okolí v čistotě
- Respektujeme denní režim
- Do cizího pokoje vstupujeme až na vyzvání po předchozím zaklepaní atd.

Pokud by nastal v průběhu kurzu nějaký problém, či konflikt, je možné tato pravidla upravovat.

Všechny tyto dokumenty včetně režimu dne byly vystaveny spolu s tématem a herním plánem na strategicky umístěné nástěnce.

3 Empirická část

3.1 Výzkumný problém

Vzdělávání je třeba chápat komplexně – důraz je kladen nejen na vědomosti, ale také tvořivost, rozvoj osobnosti, sociálních vztahů, výchovu svobodného člověka, schopného samostatně se rozhodovat, kriticky myslet a spolupracovat. Podstatou je vlastní inovativní pojetí zimního kurzu pro heterogenní skupinu žáků prvního stupně s využitím zážitkové pedagogiky k rozvoji ve třech výchovně vzdělávacích oblastech: 1. Sociální a osobnostní výchova 2. Lyžování, 3. Multikulturní výchova.

3.2 Cíle a úkoly výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo na základě analýzy sesbíraných dat zjistit, zda a na jaké úrovni bylo prostřednictvím zážitkového kurzu dosaženo stanovených výchovně vzdělávacích cílů.

V souvislosti s cílem projektu byly stanoveny tyto výzkumné otázky dle oblastí zájmu:

- Sociální a osobnostní rozvoj: Jaký měl kurz vliv na sociální rozvoj žáků?
 - Jak se změnil sociální vztahy zúčastněných v rámci třídy?
 - Jak se změnil sociální vztahy zúčastněných vzhledem k ostatním žákům a učitelům 1. stupně?
 - Jaké změny nastaly díky absolvování kurzu v rozvoji osobnosti dítěte?
- Lyžování: Jak byl naplněn prostřednictvím kurzu rozvoj lyžařských dovedností?
 - Jak se změnila úroveň lyžování zúčastněných žáků?
 - Jak se změnil postoj zúčastněných k lyžování?
- Multikulturní výchova: Jak splnil kurz vzdělávací cíl „Multikulturní výchova“?
 - Jakým způsobem naplnil kurz u žáků podvědomí a informace o Eskymácích?

3.3 Výzkumný soubor

Jak bylo uvedeno výše, výzkumný soubor tvořila heterogenní skupina žáků druhého ročníku ZŠ, všech lyžařských úrovní včetně žáků nelyžujících.

Výzkumné šetření bylo uskutečněno na základní škole, se kterou delší dobu spolupracuji a umožnila mi zorganizovat zimní kurz, který se do té doby na škole nepořádal. Základní škola se nachází v malé obci a je spíše rodinného charakteru, přesto je to škola devítiletá – pět tříd prvního stupně, 4 třídy stupně druhého. Ačkoli se škola účastní mnoha projektů a pravidelně pořádají letní sportovní pobyty, zimní kurz byl pro ni novinkou. Školní vzdělávací program má název – „Harmonická škola pro život“.

Výzkumný soubor tvořili žáci druhé třídy. Tuto třídu jsem zvolila z několika důvodů. Největším důvodem byla možnost delší spolupráce a možnost nahlédnout do interních materiálů třídy. S touto třídou jsem spolupracovala dříve, což bylo pozitivní při získávání důvěry žáků, zároveň chování žáků v mé přítomnosti bylo přirozené. Žáci třídy dosahují průměrných výsledků. Mezi převážně průměrnými žáky se nachází tři žáci výborného prospěchu – dvě dívky, jeden chlapec. Žáci této třídy jsou bezproblémoví, klidní, tišší a přátelští. Od první třídy paní učitelka pracuje na schopnosti říct svůj názor, což se příliš nedaří. Žáci udělají, co se jim řekne, ale nejsou příliš tvůrčí. Problém jim činí sdělování informací vlastními slovy. Žáci této třídy mají menší schopnost adaptace a nemají rádi změny činností. Pokud mohou dělat monotónní aktivitu, jsou spokojeni a změny jim fungování naruší. Ačkoli jsou žáci přátelští, vyskytují se ve třídě tzv. „skupinky“. Z vnějšího pohledu funguje třída jako celek, nemají v oblibě žáky ostatních tříd, vnímají je jako narušitele. Podobné stanovisko zaujímají k učitelům, se kterými se během výuky nesetkávají. Žáci třídy jsou hraví a mají rádi dobrodružství.

Zkoumanou skupinu tvořilo patnáct žáků – šest dívek, devět chlapců. Ve výzkumné skupině jsou žáci introvertní, extrovertní, žáci dosahující výborných výsledků i žáci s výsledky průměrnými a podprůměrnými. Dále do výzkumného souboru byli zařazeni žáci všech lyžařských úrovní a všech úrovní v oblasti sportovních dovedností a schopností.

3.4 Metody výzkumného šetření

Diplomová práce má prvky případové studie a pro získání relevantních údajů jsou využity různé metody sběru dat. Jádrem případu je zážitkový výchovně-vzdělávací kurz. Validace výzkumu byla uskutečněna prostřednictvím metodologické a datové triangulace. Fixaci kvalitativních dat zastupují záznamové archy pro rozhovory a testy, dále pak audio záznamy. Velkou část dat tvoří terénní poznámky. Ze zobrazovacích prostředků byly využity přepsaný text s poznámkami, záznamové archy a tabulky. Metodou analýzy kvalitativních dat byl zvolen deskriptivní přístup, který je v užším pojetí založen na předpokladu, že procesy utřídění, klasifikace a deskripce jsou samy o sobě analytickým postupem a hlubší analýza kvalitativních dat je příliš spekulativní. Deskriptivní přístup byl doplněn metodou vytváření trsů, která je založena na seskupování určitých výroků do obecnějších skupin (trsů), vytvořených podle určitého kritéria. Předpokladem pro zařazení výroků do jednoho trsu je významová podobnost (překrývají se) a metodou zachycení vzorců, kdy v datech vyhledáváme určité opakující se vzorce či témata a ty zaznamenáváme. (Miovský, 2006) U metody zachycení vzorců jde o vyhledávání určitých obecnějších principů, vzorců, či struktur, které odpovídají specifickým zaznamenaným jevům vázaným na určitý kontext, osobu atd.“ (Miovský, 2006 str. 222)

Metodika výzkumu vycházela především z Hendla (2008), Švaříčka a Šed'ové (2014) a Miovského (2006).

Nástroje sběru dat

Dotazníkové šetření: Při výzkumném šetření byl použit nestandardizovaný dotazník. Před samotnou aplikací na výzkumné skupině byl proveden předvýzkum, který měl zajistit srozumitelnost otázek. Pro minimalizaci nedorozumění a odlišných interpretací byly otázky dotazovaným dětem předem přečteny a vysvětleny.

Dotazník byl zhotoven z otázek uzavřených, polouzavřených a otevřených. Dále byly do dotazníku zařazeny numerické posuzovací škály.

Záměrem dotazníkového šetření bylo získání kvalitativních a kvantitativních dat a prostřednictvím nich bylo zjišťováno, jak zimní výchovně vzdělávací kurz žáky ovlivnil ve vymezených třech oblastech.

Hlubkový rozhovor: Použití hloubkového polostrukturovaného rozhovoru vede k doplnění výpovědí žáků, vypovídá o dětech a umožňuje poznat smysluplnost celého projektu, protože je věrným nositelem myšlenek dětí, které se projektu zúčastnily. Hlubkového rozhovoru se téměř po roce a půl od absolvování kurzu (květen 2014) zúčastnilo 5 náhodně vybraných žáků, různé úrovně lyžování. Rozhovory byly zaznamenávány na diktafon. Tento časový posun byl záměrný, za účelem zjistit, jaký zaujmají žáci postoj k absolvování kurzu s časovým odstupem, a tedy i možnosti porovnat zážitkový výchovně vzdělávací kurz s jinými akcemi školy.

Další rozhovor byl uskutečněn s třídní paní učitelkou, a to se záměrem zjistit skutečný přínos a úskalí zážitkového výchovně vzdělávacího kurzu z pohledu zkušeného pedagoga s bohatou praxí. V rozhovoru jsme se zabývaly převážně charakteristikou zkoumané skupiny žáků, v druhé části rozhovoru jsme se dostaly do obecnější roviny. Cílem bylo zjistit učitelčin názor na kurz, zda pozoruje nějaké změny ve třídě, zda kurz něco přinesl i jí osobně a v neposlední řadě jaký má názor na konání kurzů tohoto typu.

Diskuze: Dalším nástrojem sběru dat byla řízená diskuze. Diskuze s žáky se konaly dvě. První byla zorganizována téměř po roce od absolvování kurzu (listopad 2013). Prostřednictvím této řízené diskuze bylo možné získat nejen další výpovědi žáků, ale zároveň i zjistit, jakým způsobem žáci po absolvování kurzu komunikují, zda jsou skutečně schopni říct svůj vlastní názor. Tento časový odstup byl zvolen záměrně, aby nedošlo ke zkreslování informací díky prvotnímu nadšení žáků. Druhá, kratší diskuze se uskutečnila téměř dva roky od absolvování kurzu (listopad 2014). Záměrem bylo zjistit, zda si žáci po delším časovém odstupu pamatují něco o eskymáckém životě. Zda byly nabyté vědomosti trvalého charakteru. Zároveň žáci absolvovali v uplynulé době další kurz, tentokrát pouze lyžařský, a tedy dalším záměrem bylo zjistit názor žáků při porovnání těchto dvou akcí.

Test zdatnosti: Úroveň lyžařských dovedností a jejich následný rozvoj byl zjišťován pomocí testu zdatnosti. Tento test byl proveden celkem dvakrát – jednou na začátku kurzu, následně pak v jeho závěru. Záměrem tohoto testu bylo zjistit, na jaké lyžařské úrovni byli žáci v úvodu kurzu, a ačkoli se nejednalo o kurz zaměřený pouze na lyžování, zda je možné i touto formou zážitkového výchovně vzdělávacího kurzu zlepšit lyžařskou úroveň zúčastněných dětí.

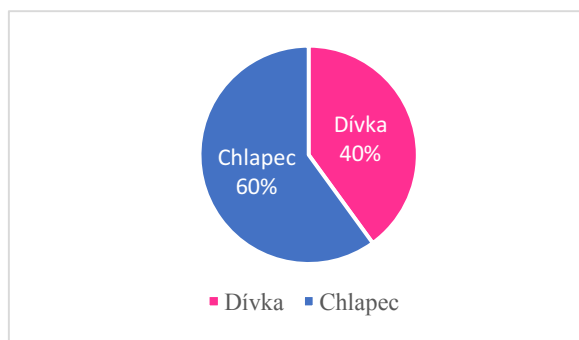
Didaktický test: Didaktický test byl zvolen jako nástroj pro zjištění a ověření, zda žáci formou zážitkové pedagogiky nabyli nových vědomostí o kultuře a životě Eskymáků. Tento test byl s žáky zrealizován po třech měsících od po absolvování kurzu.

3.5 Realizace výzkumného šetření

Realizace výzkumného šetření probíhala od ledna 2013 do října 2014. Jako první krok bylo nutné uskutečnit jednání s rodiči a vedením školy o realizaci zimního kurzu. Následující část tvořilo pozorování třídy v běžných školních situacích, dále pak rozhovory s třídní paní učitelkou o specifikách třídy a charakteristice jednotlivých žáků. Po prozkoumání terénu přišla na řadu samotná příprava projektu. Při přípravě a stanovení výchovně vzdělávacích cílů byly zohledněny specifika a potřeby skupiny. V lednu 2013 byl projekt uskutečněn. V listopadu 2014 bylo závěrečnou diskuzí výzkumné šetření ukončeno.

3.6 Výsledky a interpretace výzkumného šetření

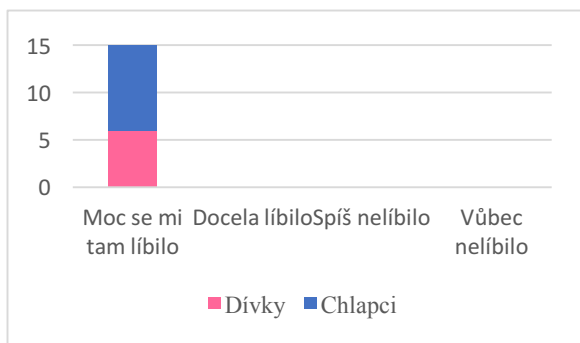
Dotazníkové šetření

Obrázek 2 Poměr pohlaví

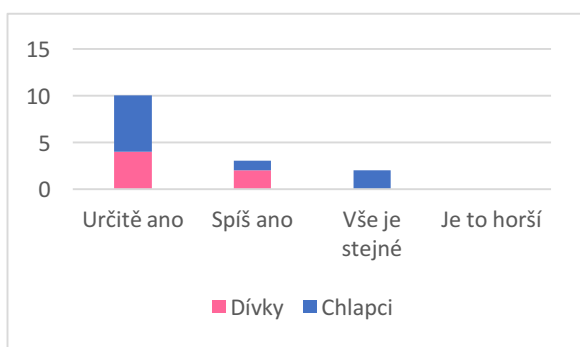
Dotazování se zúčastnilo celkem 15 žáků. Z prvního grafu (obr. 2) vyplívá poměr dívek a chlapců. Dotazovaných chlapců bylo celkem 9, čili 60 % z dotazovaných, dívek 6, čili 40 %.

Následující dvě otázky byly z dotazníku vyřazeny, jelikož se týkaly věku a třídy. Dotazovanou skupinu tvořila jedna třída, takže žáci nemuseli odpovídat.

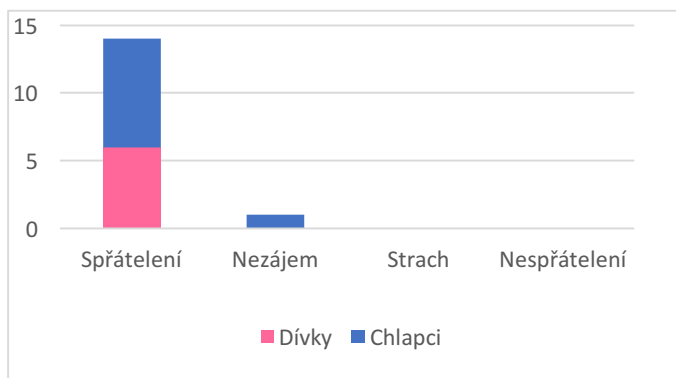
Obrázek 3 Spokojenost s kurzem

Následující otázkou jsem zjišťovala, jak byli žáci s kurzem spokojeni. 100 % dotazovaných uvedlo, že se jim tam moc líbilo, což byla nejkladnější varianta, kterou šlo zvolit (obr. 3)

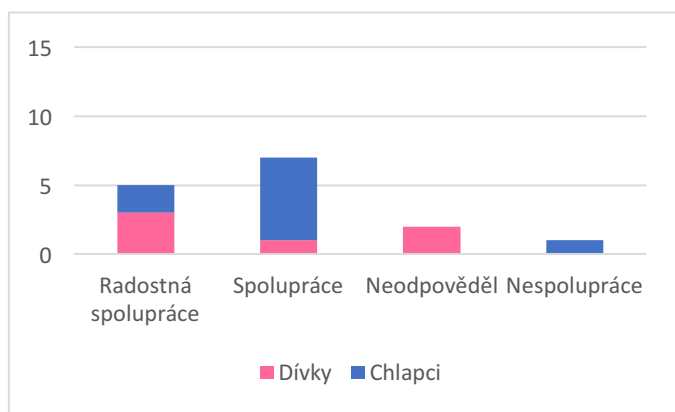
Obrázek 4 Zlepšení vztahů

Na otázku, zda si žáci myslí, že se se spolužáky více sblížili, bylo odpovězeno následovně. Deset žáků (66,67 %) uvedlo, že určitě ano. Spíš ano odpověděli tři žáci (20,00 %) a žádnou změnu nezaznamenali žáci dva (13,33 %) viz obr. 4.

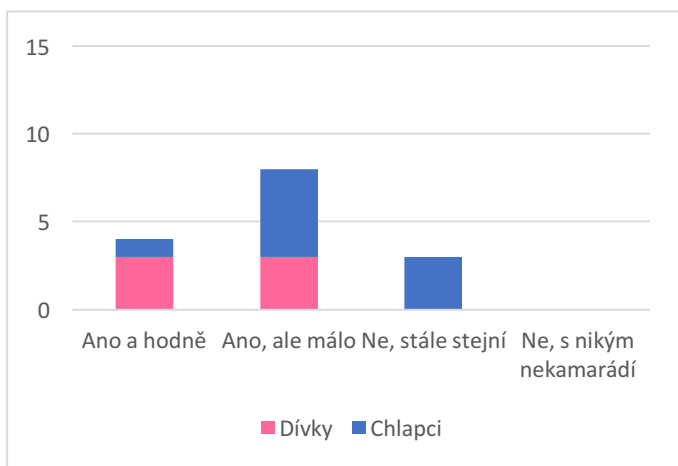
Obrázek 5 Vztah k ostatním žákům

Na obrázku 5 je graf, ze kterého vyplývá, že zimní kurz měl pozitivní dopad k mezitřídním vztahům. Čtrnáct žáků odpovědělo, že se s žáky z jiných tříd skamarádilo, což odpovídá 93,33 %. Pouze jeden chlapec odpověděl, že si ostatních žáků nevyšímal. Otázkou zůstává, zda opravdu vznikla nová přátelství, nebo je to pouze „přátelství z nutnosti“ – nějak společně fungovat museli.

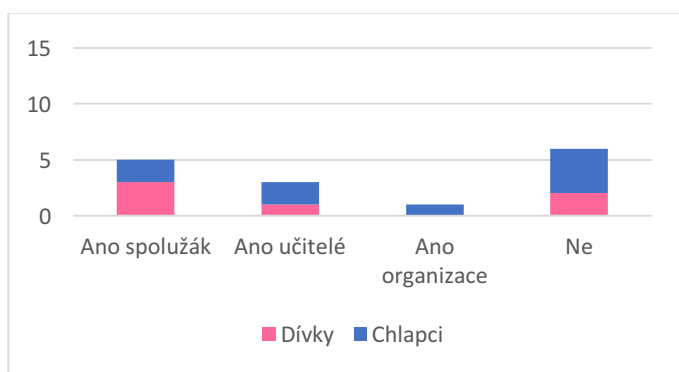
Obrázek 6 Mimotřídní spolupráce

Graf na obrázku 6 předkládá výsledky otevřené otázky, kde jsem se ptala zúčastněných na jejich osobní názor účasti žáků ostatních tříd. Jelikož se odpovědi opakovaly, vytvořila jsem z nich 4 skupiny. Pokud se žákům líbilo spolupracovat se staršími a mladšími žáky, činilo jim to radost, zařadila jsem je do skupiny radostná spolupráce. Takto odpovídajících žáků bylo pět – tři dívky a dva chlapci, celkem 33,33 %. Druhá skupina je utvořena z odpovědí, kde se žáci vyjadřovali, že sice spolupracovali, protože museli, ale nedělalo jim to velkou radost, popřípadě spolupracovali raději jen s mladšími žáky (raději se staršími nespolečně pracoval rád nikdo). V této skupině se vyskytlo 46,67 % dotazovaných, 6 chlapců a 1 dívka. Dvě dívky se k této odpovědi nevyjádřili. V dotazníku se vyskytla také jedna záporná odpověď od chlapce, který napsal, že s ostatními žáky nespolečně pracoval, jelikož na něj křičeli, proto se držel stranou.

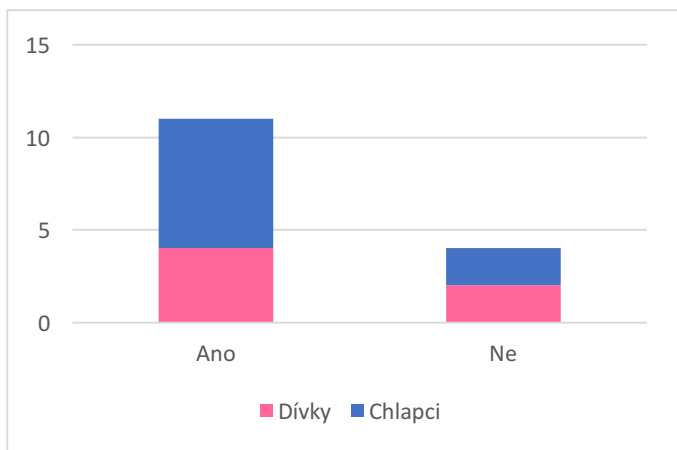
Obrázek 7 Nově vzniklá přátelství v průběhu kurzu

V další kroku dotazníku odpovídali žáci na otázku, zda si našli na kurzu nějakého nového kamaráda. Nejvíce se vyskytovala odpověď, že si žáci nějakého nového kamaráda našli, viz obr. 7. Takto odpovědělo osm žáků, což tvoří 53,33 %. Hodně nových kamarádu našli 4 dotazovaní, 26,67 %. Tři žáci odpověděli, že mají pořád stejné kamarády, tj. 20 %. Nikdo z dotazovaných není takový, že by se nekamarádil s nikým. Dva žáci doplnil odpověď slovy, že sice některé nové kamarády našli, ale neshledávají je tak dobrými jako své původní přátele. Další žákyně si postěžovala, že s ní nový děti kamarádit moc nechtěly.

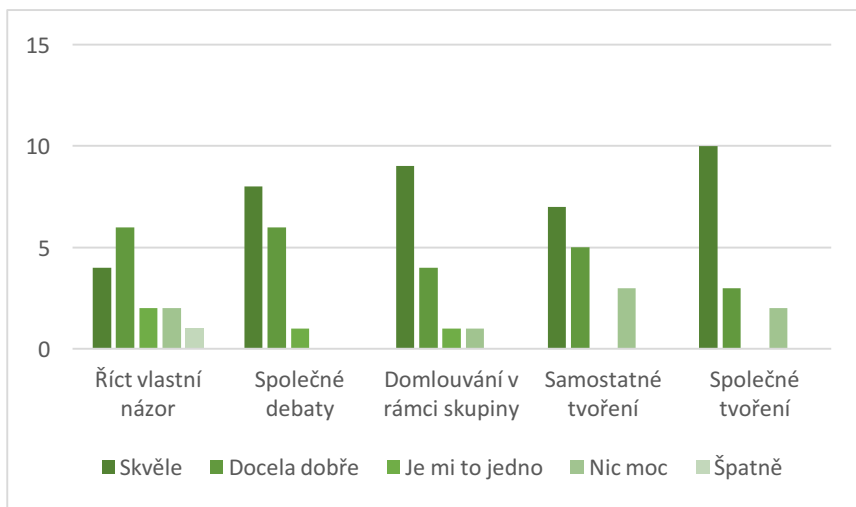
Obrázek 8 Překvapující zážitky na kurzu

Další graf na (obrázek 8) udává odpovědi na otázku, zda žáky někdo na kurzu překvapil (kdokoli, jakkoli). V této odpovědi byly dvě možnosti ano x ne. Pokud žák odpověděl ano, mohl své rozhodnutí popsat. Pět dotazovaných překvapil na kurzu spolužák. Jednoho žáka překvapilo odhodlání u spolužáka, ostatní přátelství a osobnost některého ze spolužáků. Učitelé překvapili tři žáky (20,00 %), a to tím, že byli hodnější než ve škole a byla s nimi zábava. Jednoho chlapce (6,67 %) překvapila organizace kurzu – potěšila ho účast nelyžujících dětí. Šest žáků uvedlo, že je na kurzu nic nepřekvapilo (40,00 %).

Obrázek 9 Užitečnost v týmu

Na obrázku 9 je vidět, že celkem jedenáct žáků (73,33 %) si připadalo ve své skupině užitečných. Uvědomovali si, že v průběhu dne získávali pro svůj tým body, jednomu žákovi se dařilo skládání, ostatní týmu pomáhali. Čtyři žáci si v týmu užiteční nepřipadali (26,67 %). Jeden z nich uvedl, že měl konflikt s kapitánem, ostatní svou odpověď nezdůvodnili.

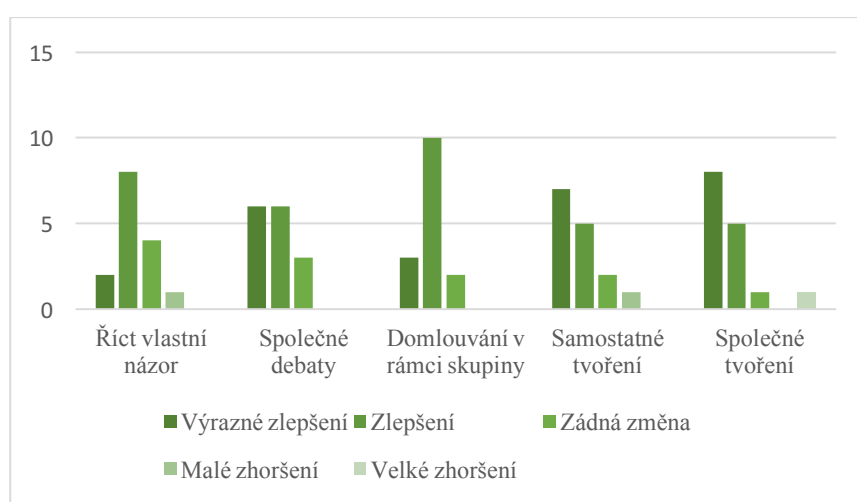
Obrázek 10 Pocity v různých situacích

	Skvěle	Docela dobře	Je mi to jedno	Nic moc	Špatně
Říct vlastní názor	4	6	2	2	1
Společné debaty	8	6	1	0	0
Domlouvání v rámci skupiny	9	4	1	1	0
Samostatné tvoření	7	5	0	3	0
Společné tvoření	10	3	0	2	0

Tabulka 1 Pocity v různých situacích

Obrázek 10 znázorňuje odpovědi na otázku, jak se žáci cítili během kurzu v jednotlivých situacích. Pro přehlednost je doplněn o tabulku uvádějící četnost odpovědí. (tabulka 1)

Čísla v tabulce ukazují četnost dané odpovědi. Pokud to s shrneme, nejvíce pozitivních hodnocení dostali činnosti společné tvoření a samostatné tvoření. V celkovém součtu bylo 50,67 % odpovědí, že se cítili žáci skvěle. Docela dobře se celkově cítilo 32,00 %. Nezajem v některých situacích uvedlo 5,33 % žáků, mezi těmito situacemi ovšem nebylo společné ani samostatné tvoření. Příliš dobře se necítilo 10,67 %, to se netýkalo společné debaty. Jedna odpověď, což je v celkovém součtu 1,33 %, byla varianta, že se žák cítil velmi špatně, pokud měl říct svůj vlastní názor.

Obrázek 11 Změna prožívání situací

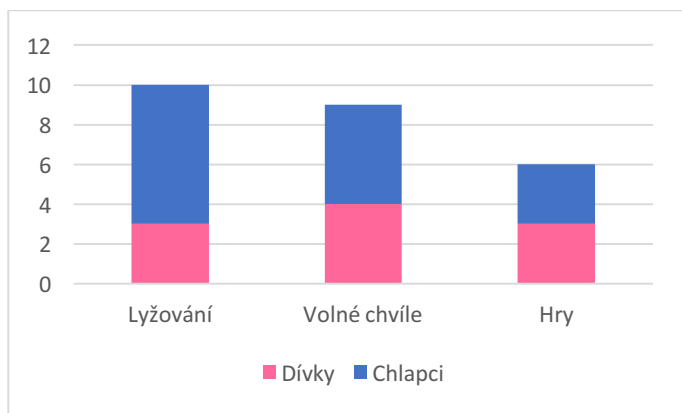
	Výrazné zlepšení	Zlepšení	Žádná změna	Malé zhoršení	Velké zhoršení
Říct vlastní názor	2	8	4	1	0
Společné debaty	6	6	3	0	0
Domlouvání v rámci skupiny	3	10	2	0	0
Samostatné tvoření	7	5	2	1	0
Společné tvoření	8	5	1	0	1

Tabulka 2 Změna prožívání situací

Graf na obrázku 11 spolu s tabulkou 2 znázorňují, jak se u žáků změnila pocity v uvedených situacích.

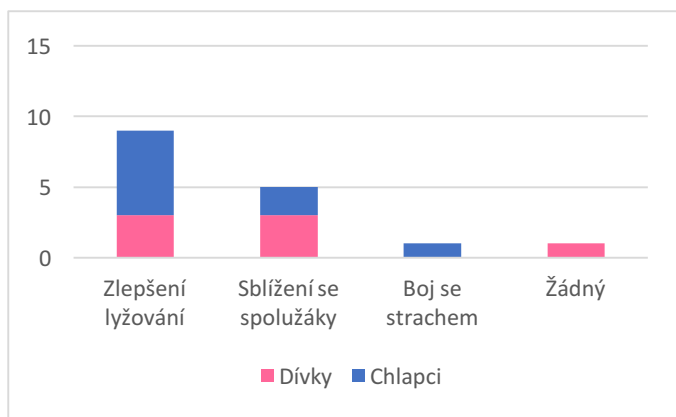
Celkem 45,33 % žáků vnímá, že se v jednotlivých situacích zlepšili. Nejvíce se toto zlepšení týká situace, kdy se měli žáci ve skupině domlouvat. Výrazné zlepšení nastalo celkem u 34,67 % žáků. Žádnou změnu nepocítilo 16,00 % dotazovaných. Dvě odpovědi,

2,67 %, ukazují na malé zhoršení, a to v situaci, kdy měl dotyčný říct svůj vlastní názor, druhé malé zhoršení se týkalo samostatného tvoření. Velké zhoršení při společném tvoření uvedl jeden žák, tj. 1,33 %.

Obrázek 12 Oblíbené činnosti

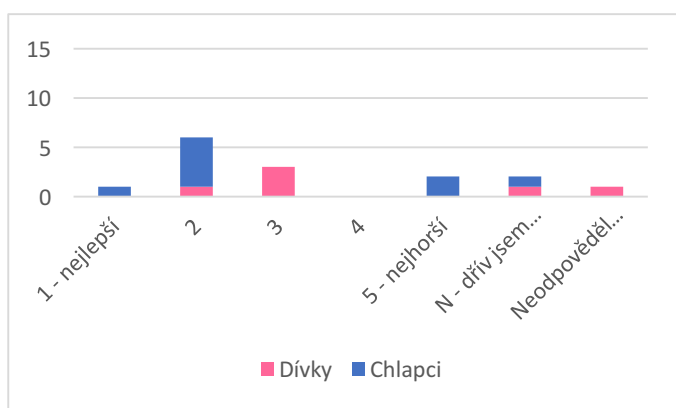
Otázka, která činnost se žákům líbila nejvíce, byla otázkou otevřenou. Odpovědi se velmi často opakovaly, proto jsem z nich udělala tři skupiny, jak je vidět v grafu na obrázku 12. Jelikož mohli dotazovaní napsat více odpovědí, nebudu uvádět procenta. Nejvíce se žákům líbilo lyžování. Tuto činnost se v dotazníku objevila jedenáctkrát. Odpověď volné chvíle napsalo celkem devět žáků. Šest žáků uvedlo jako nejlepší činnost společné hry.

Obrázek 13 Přínos kurzu

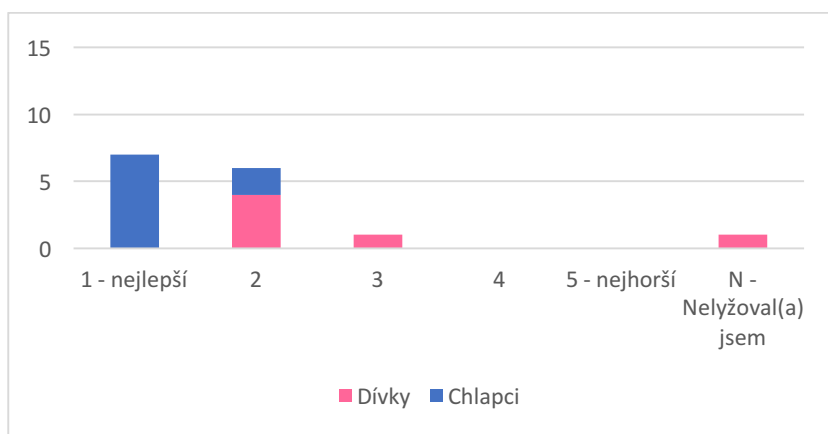
Z grafu na obrázku 12 je znázorněno, co vnímají žáci jako největší přínos zimního kurzu. Otázka byla otevřená, ale díky četnosti totožných odpovědí, bylo možné vytvořit čtyři skupiny. Devět žáků, čili 60,00 % uvedlo, že jako přínos vnímají zlepšení svých lyžařských dovedností. Pro pět žáků bylo přínosem sblížení se spolužáky (33,33 %). Po jedné možnosti se dále objevily v dotaznících názory, že se žáci sblížili s učiteli, kteří byli hodní a odpočinuli si od výuky a povinností ve škole.

Další část dotazníku byla zaměřená na lyžování. Zde jsou výsledky.

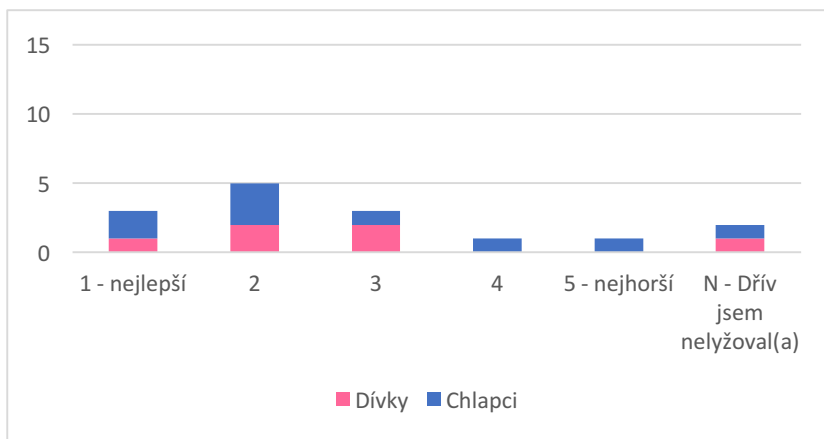
Obrázek 14 Lyžařská úroveň před kurzem

Z grafu obrázku 14 je vidět, že pouze jeden chlapec, což odpovídá 6,67 % dotazovaných, ohodnotil svou úroveň lyžování před kurzem jako výbornou. Jeden chlapec a jedna dívka nikdy dřív nelyžovali. Nejvíce, a to 40,00 % žáků, hodnotilo své dovednosti v lyžování před kurzem známkou 2. Dva chlapci, 13,33 % dotazovaných, ohodnotili své lyžování známkou 5, čili nejhorší. Jedna žačka na otázku neodpověděla.

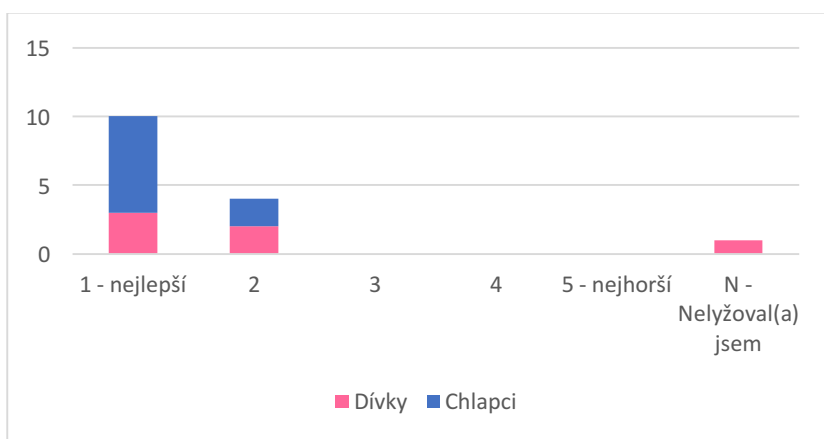
Obrázek 15 Lyžařská úroveň po kurzu

Z grafu na obrázku 15 je zřejmé, že žáci vnímají z lyžařského hlediska kurz jako přínosný. Známkou 1 by si nyní dalo již 46,68 % žáků (všechno chlapci), známkou 2 se ohodnotilo 40 % žáků, pouze jedna dívka, čili 6,67% hodnotí své lyžařské dovednosti známkou 3, což je také nejhorší výsledek, který se v dotazníku vyskytl.

Obrázek 16 Vztah k lyžování před kurzem

Další otázkou jsem zjišťovala, jaký vztah měli žáci k lyžování před kurzem (obr. 16). Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce u 33,33 % žáků se vyskytovala známka 2, čili celkem dobrý vztah k lyžování. Tři žáci, tj. 20 %, měli již před kurzem k lyžování skvělý vztah. Stejný počet žáků ohodnotil svůj vztah k lyžování jako průměrný. Velice negativní vztah k lyžování měl jeden žák. Jeden z žáků přiřadil ke svému vztahu k lyžování známku 4, čili špatný vztah.

Obrázek 17 Vztah k lyžování po kurzu

V grafu na obrázku 16 jsou zaznamenány výsledky vztahu žáků k lyžování po absolvování kurzu. Zde je vidět veliké zlepšení. Celkem 66,67 % žáků určilo svůj vztah k lyžování jako skvělý, čili známkou 1. Známku 2, čili celkem dobrý vztah k lyžování má po kurzu 26,67 %, což je také nejhorší ohodnocení, které se v dotazníku vyskytlo. Jedna žačka nelyžovala.

Nelyžující žačka měla v dotazníku dvě samostatné otázky, na které odpověděla následovně. V otázce, kde zjišťuji, zda nelyžující žáky mrzelo, když nemohli lyžovat, zakroužkovala možnost „ANO, trochu“. Zároveň se ale domnívá, že ačkoli nelyžovala, o lyžování se něco nového dozvěděla.

Shrnutí výsledků dotazníkového šetření:

Dotazovaní žáci hojně doplňovali své odpovědi vlastními slovy. Většinu z nich jsem nezmiňovala, jelikož se jednalo o věty, které vybranou variantu v dotazníku potvrdily nebo umocnily.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že žáci zimní kurz vnímají nadprůměrně kladně. Kladné odpovědi uváděla nadpoloviční většina, a to jak v otázkách týkající se vzájemných vztahů, tak v lyžařských dovednostech. Obecně by se dalo říct, že žáci zlepšili jak své lyžování, tak i sociální vztahy a schopnosti. Jako největší přínos hodnotím, že si to žáci sami uvědomují. Pro zúčastněné byl tento kurz novou zkušeností. Většina žáků uvedla, že se zlepšilo jejich prožívání společenských situací nebo situací, kdy měli sdělit svůj názor. Tento fakt potvrdila v rozhovoru i paní učitelka (celý rozhovor viz str. 58). Dále se žáci v dotazníku uváděli, že si našli nového kamaráda, poznali některé spolužáky hlouběji nebo je některý ze spolužáku příjemně překvapil svou osobností. Změnil se tak jejich pohled na ostatní spolužáky, které měli již „zaškatulkované“. K úplnému rozpadu „skupinek“ to podle paní učitelky nevedlo, ale tyto skupiny se nyní více tolerují a jsou otevřenější svému okolí. Zároveň žáci nemají výrazný problém spolupracovat se kterýmkoli ze spolužáků.

Ačkoli názory v odpovědích byli převážně kladné, jako téma k diskusi vyplynula otázka ohledně spolupráce různých věkových skupin. Není pochyb, že to v mnohém bylo pro žáky přínosem, ale vnímali to tak skutečně i zúčastnění žáci? Převážila pozitiva tu skutečnost, že se žáci, většinou tedy se staršími, necítili dobře, nebo se dokonce stresovali? Za povšimnutí k tomuto tématu stojí názory žáků, kde se vyjadřují ke spolupráci se staršími dětmi. Z odpovědí vyplývá, že tato spolupráce byla tzv. „nutné zlo“, někteří žáci museli řešit konflikty nebo se naopak začali stranit.

Zde uvádím nejzajímavější názory, které žáci napsali na lístečky, po dotazníkovém šetření. Žákům byla dána možnost, vyjádřit své libovolné pocity, či vzkazy vztahující se k zimnímu kurzu nebo ke kurzu, který následoval a byl čistě lyžařský. Tato činnost byla zcela dobrovolná, přesto se mi dostal vzkaz od velké většiny.

- Chtěl bych jet na další kurz, jelikož se chci naučit lyžovat a více se spřátelit s dalšími dětmi.
- Přál bych si, aby to bylo jako ve druhé třídě a aby tam byli zase tři skupiny (i „nelyžaři“). Chci tam jet, protože mě to bavilo a našel jsem si tam nové kamarády, prostě je to super.
- Na další kurz nepojedu, protože mě mamka nechce pustit.
- Těším se na lyžařský kurz, protože zlepšit se může každý.
- Chci jet, protože si odpočinu od školy a od sourozenců. Prostě od všeho, co mě trápí. A taky protože tam budou mí kamarádi. Jsem rád, že tam s nimi můžu být.
- Moc ráda na další lyžařský kurz pojedu. Učím se zdokonalovat v lyžování a těším se, že se spřátelím s novými lidmi.

Z výše uvedeného tedy prozatím vyplývá, že zimní zážitkový výchovně vzdělávací kurz splnil osobnostní a sociální cíle, z pohledu žáků i cíle lyžařské.

Hlubkový rozhovor

I. Hlubkový rozhovor se žáky

Hlubkový rozhovor byl uskutečněn s pěti náhodně vybranými žáky všech lyžařských úrovní. V rámci zachování anonymity byli tito žáci označeni číslicemi 1 – 5.

1, 3, 5 = „nelyžaři“

2 = lyžař začátečník

4 = pokročilý lyžař

T = tazatel

Před samotným zahájením rozhovoru proběhlo v rámci třídy promítání fotografií z absolvovaného zážitkového výchovně vzdělávacího kurzu, za účelem jeho připomenutí a upřesnění, o kterém kurzu bude řeč, jelikož žáci v rámci školy absolvují výjezdových akcí více.

Žáci byli v úvodu rozhovoru informováni o anonymitě a požádáni o souhlas k nahrávání na diktafon. Všichni zúčastnění souhlasili, pouze u žáka 2 byl záznam na diktafon předběžně ukončen kvůli jeho velké nervozitě a z toho plynoucích obtížích při vyjadřování myšlenek – zadržávání řeči.

Jako příklad interpretovaných výpovědí uvádím zásadní odpovědi zachycené během rozhovoru. Celé autentické rozhovory jsou v plném znění součástí přílohy.

T: Náš rozhovor se bude týkat kurzu „Po stopách Yettiho“. Pověš mi něco o kurzu sám/sama? Zajímá mě tvůj názor.

Všech pět žáků se shodlo, že se jim kurz velmi líbil.

V další části se žáci vyjadřovali k tomu, zda je náplň bavila (lyžařská, či „nelyžařská“) a zda by raději nechtěli být v jiné skupině.

I3, 5: Tyto žáky mrzelo, že nemohli (z finančních důvodů) lyžovat, přesto ale dále uvádějí, že je činnosti nelyžující skupiny bavily.

1, 2, 4: Žáci byli se svou skupinou spokojeni.

T: Myslíš si, že jsi byl pro skupinu přínosem = platným členem?

1, 2: Asi ano, sbíral/a jsem body.

3: Asi jo, pomáhal jsem plnit úkoly.

5: No moc ne, nebo spíš trošku. Vždycky, když jsem chtěla něco říct, ostatní mě nepustili ke slovu a nebo se jim nápad nelíbil. Ale zase jsem za ten den nasbírala hodně bodů, teda zkušeností.

T: Jak ses cítil/a, když jsi měl/a říct svůj názor ve skupině?

Všichni žáci, se kterými byl rozhovor veden se shodli, že se necítili příliš dobře. Buď je ostatní žáci nepustili ke slovu, nebo se báli, že jejich nápad nebude přijat kladně. Žák II. dále uvedl, že se tyto negativní pocity v průběhu kurzu zlepšily, přesto raději mluvit před ostatními nechtěl.

T: Je něco, co bys na kurzu změnil/a, aby se ti tam více líbilo?

1, 2: Takhle se mi to líbilo.

3: Chtěl bych více sněhu a jezdit na igelit'ákách.

4: Ve skupinkách být s blízkými lidmi.

5: Chtěla bych, aby bylo více dětí, které by jezdily na bobech. Některé činnosti by byly hezčí ve větší skupině dětí. Nyní se koná ve škole kurz pouze lyžařský, takže nemohu jezdit. Jsem ráda, že jsem mohla jet alespoň předtím.

T: Změnil se nějak tvůj pohled na spolužáky? Sblížili jste se?

1: Spolužáky beru normálně jako ve škole. Bez dětí z jiných tříd by to bylo lepší

2, 3, 4: Skamarádili jsme se.

5: Se spolužáky ve třídě moc nevycházím, ale kamarádi jsme. S dětmi z jiných tříd jsem si hodně rozuměla. Jednu kamarádku jsem utěšovala, protože se jí stýskalo. Je to divný, když je o tok starší. Vysvětlovala jsem jí, že bez rodičů je to pohoda. Když jsem byla smutná já – většinou kvůli konfliktům ve skupině, také mi kamarádka pomáhala, abych nebyla smutná.

Dále všichni vybraní žáci uváděli, že si s ostatními účastníky kurzu pomáhali a vzájemně se velmi podporovali a povzbuzovali.

T: A co učitelé? Změnil se nějak tvůj pohled na učitele?

3, 5: Ano, byli mnohem hodnější než ve škole.

1, 4: Ano určitě.

2: Byla s nimi větší legrace.

T: Dozvěděl/a ses na kurzu něco nového?

1: Ano, o Yettim.

2: Dozvěděl jsem se, jak těžké to mají Eskymáci – nechtěl bych jím být. Taky jsem se dozvěděl, jak lyžovat.

3: Dozvěděl jsem se, jak Eskymáci žijí a líbily se mi jejich zbraně.

4: Ano, co se týče lyžování i vědomostí.

5: Jo, to jo. Nové věci o Eskymácích a o přírodě. Poznávaly jsme stopy, bylo toho hodně.

T: Myslíš si, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurz?

1: Líbí se mi to.

2: Určitě by měli jezdit.

3: Já bych chtěl jezdit pořád.

4: O zrušení se nedá mluvit. Je to příroda, odpočinek a sportovní kurz. Je to krásné.

5: Určitě bych kurzy nechala, ale udělala je trochu jinak. Udělala bych to jako tento první kurz, aby nebylo tolik lyžování. Téma Eskymáků bylo dobrý. Mohli by e o nich více dozvědět i ostatní děti, mohli bychom více být spolu, zkoušeli bychom si postavit iglú. Kdyby nás takových bylo víc, bylo by to lepší.

Shrnutí výsledků hloubkového rozhovoru s žáky:

Žáci odpovídali více, či méně obsáhle podle jejich aktuálního zájmu a nadšení. Celková atmosféra při rozhovorech byla velmi příjemná. Z mimoslovních reakcí dětí lze vyvodit, že se jim na kurzu „Po stopách Yettiho“ skutečně líbilo. Nasvědčuje tomu fakt, že i po delším časovém odstupu se dětem u některých otázek rozzářily oči nebo se začaly usmívat. Převážně kladné odpovědi mou domněnku potvrdily. Některé odpovědi vybraných žáků byly konstruktivní, což může být přínosem pro další organizování podobného kurzu. Celkově lze na základě výše uvedených odpovědí vyvodit závěr, že dotazovaní vnímají absolvovaný kurz „Po stopách Yettiho“ jako přínosný, ať už díky nově nabytým vědomostem, nově vzniklým či utuženým přátelstvím, nebo u lyžujících žáků rozvojem lyžařských dovedností a celkového vzbuzení zájmu o lyžování.

II. Hlubkový rozhovor s třídní paní učitelkou

Z důvodů získání dalších relevantních informací a názoru, byl uskutečněn rozhovor s třídní paní učitelkou. Cílem bylo zjistit objektivní názor na přínos zážitkového výchovně vzdělávacího kurzu. Z rozhovoru vyplynuly zajímavé informace a fakta. Autentický rozhovor:

1. T: Jak byste charakterizovala svou třídu (obecně)?

Moji třídu bych charakterizovala jako klidnou, rozvážnou společnost dětí, kteří na sobě dost lpí. Jsou na sobě dost závislí a neradi pouští mezi sebe ostatní. Také nezlobí!

2. T: Nezlobí? To není úplně běžné. Čím si myslíte, že to je?

Všichni mají sourozence, jsou z úplných rodin, a prostě se tak sešli. Každá třída je jiná a tady je to tak, jsou vesměs klidní a trošku líní.

3. T: Jaké panují ve třídě vztahy mezi žáky?

Vztahy jsou kamarádké, přátelské, drží pospolu („zatloukají“), nežalují, malé skupinky bližších kamarádů se nestaví proti sobě. Jen mezi asi třemi chlapci to občas zajiskří, ale je to v mezích normy.

4. T: Co je důvodem, že to mezi těmito chlapci „jiskří“?

Dva jsou si dost blízcí, rodiny se navštěvují, kluci jsou spolu i mimo školu, chtěli by být bratři tak si trochu konkurují, jsou oba soutěživí a vůdčí. Třetí je občas vytáčí svou flegmaticností.

5. T: Tito 3 chlapci byli také na kurzu? Museli vzájemně někdy spolupracovat + jak tato spolupráce probíhala?

V tom nebyl žádný problém, oni si neškodí, jen v tom klidném prostředí naší třídy jsou ti „živější“ a vůdčí. Sourozenci na sebe také nedají dopustit, i když se mezi sebou třeba poperou.

6. T: Jezdíte ráda na kurzy?

Ano, obzvlášť s touto třídou.

7. T: V čem vidíte přínos a zápor kurzů (obecně)?

Děti se dostanou do jiného prostředí, učí se samostatnosti a spoléhat se na sebe. Myslím, že z rodin jsou příliš opečovávaní. Jsou přirozenější, poznáváme je jinak než z lavic a často překvapí. Zápor vidím jen v přesvědčování některých rodičů a v rozmazlenosti. Jinak jsem přesvědčená, že jsou přínosem.

8. T: Jaký máte názor na zimní kurzy? Přeci jen to na vaší škole nebylo běžné....

Zimní kurz je novinkou, ale je to zase něco nového a netradičního, myslím, že je to dobrá alternativa k letnímu sportovnímu pobytu.

9. T: Změnil se nějak Váš pohled nebo přístup k žákům? Pokud ano, jak?

Jistě, vím, že učení v lavicích nepřispívá k dobrému poznání dítěte, že jsou děti šikovné.

10. T: Můžete to prosím rozvést, třeba i konkrétně?

Překvapilo mě, že dítě ve školním prostředí je zmatkující, nejisté a na svahu prostě sebejistý lyžař. Nebo děti věčně něco hledající a vyžadující ve třídě neustálou kontrolu, jsou samostatné a mají najednou všechny své věci pod kontrolou, že dítě, které je hned zmožené a unavené na kopci „neřukne“, tahá každý den lyže i lyžáky 2x na sjezdovku a nestěžuje si.

11. T: Vnímáte nějaký rozdíl ve vzájemných vztazích mezi žáky po absolvování kurzu?

Myslím, že ještě víc se zesílilo pouto mezi nimi, také se objevily první srdeční záležitosti.

12. T: Myslíte si, že kurz měl vliv na osobnost žáků? Proč?

Určitě jsou někteří mnohem samostatnější, odolnější k námaze, usilovnější.

13. T: Kde se to třeba projevuje? Máte nějaký příklad?

Zatím jsem to hlavně pozorovala mimo školu nebo ve sportu (TV).

14. T: Jak byste charakterizovala třídu před kurzem a po kurzu?

Nemyslím, že by byly velké rozdíly, protože oni byli semknutí už dřív, ale po kurzu jsou vstřícnější i k ostatním spolužákům.

15. T: Ostatními spolužáky myslíte žáky jiných ročníků? Kde se ta vstřícnost projevuje?

Ta se projevuje už jenom tím, že se ve škole setkávají o přestávkách a společně se baví, či si i hrají, což dřív nedělali, ovšem přesto převažuje ta potřeba být se svou třídou.

16. T: Myslíte si, že bylo součástí kurzu i vzdělávání?

Ano, i když ne přímá výuka, ale dozvěděli se mnoho věcí o Eskymácích, o zimních sportech, o bezpečném chování na horách, o svých schopnostech... To je důležité.

17. T: Myslíte si, že je tento způsob vzdělávání efektivní – pokud se podíváme na trvalost vědomostí, užitečnost apod.

Myslím, že zkušenosti z jakéhokoliv pobytu jsou přínosem a že jsou trvalé.

18. T: Je zimní kurz pro žáky přínosný? Proč?

Ano je, třeba už jen proto, že si mají děti získávat nové zkušenosti a také i proto, že zimním sportům, lyžování, se v dětství naučí lépe a lyžařský kurz v 7. třídě, v období puberty je pro mnohé dost stresující, pokud teprve začínají.

19. T: Je zimní kurz přínosný pro učitele? Proč?

Poznat dítě v jiném prostředí je k nezaplacení, možnost uvolnit se, být nejen učitel. Nemusí pořád jen vzdělávat, ale i hrát si, povídat si...

20. T: V čem vidíte negativum kurzu?

Z mého pohledu jen nejisté počasí, jinak klady, jinak bychom nejezdili.

21. T: Kurzy ano nebo ne?

Ano.

22. T: Zimní nebo letní kurz? Proč?

Nejlépe oba, roční období přináší různé možnosti.

23. T: Je něco, co jsme ještě neřekly, ale stojí za zmínku?

Myslím, že učitelům bere hodně elán k takovým akcím papírování a přehnané předpisy a někdy neochota ze strany rodičů.

24. T: Setkala jste se s neochotou ze strany rodičů? V jakém případě nebo proč tomu tak bylo?

Neochota poslat dítě na takovou akci je hlavně u přepečlivých rodičů, kteří žijí ve strachu, že nebude o dítě dobře postaráno, u rodičů kteří dávají dětem příliš volnosti – „jestli nechceš, tak nejezdí“ a také u náročných rodičů – ubytování není dost dobré a kopce příliš malé. Sociálně slabší rodiny naopak se snaží svým dětem dopřát takové zážitky.

25. T: Jak na takové rodiče nebo situaci reagujete?

Trpělivě se snažíme vysvětlovat, dětem i rodičům, a nenechat se tím znechutit. Zatím vždycky radost a spokojenost zúčastněných přebíjí tyto negativní zkušenosti.

Shrnutí výsledků hloubkového rozhovoru s třídní paní učitelkou:

Tento rozhovor umožnil nahlédnout do dění a klimatu třídy z pohledu učitele a získat tak objektivní pohled zkušeného pedagoga na změny, které se během a po absolvování kurzu udály. Z rozhovoru vyplývá, že paní učitelka vnímala zážitkový výchovně vzdělávací kurz více než kladně. Nadšení v průběhu rozhovoru bylo patrné. Nejen, že se změnil pohled žáků na učitele, ale i paní učitelka měla možnost poznat žáky, jejich chování a prožívání v různých situacích, což jak sama tvrdí „je k nezaplacení“. Překvapení neskrývala viz otázka a odpověď 10. U žáků po absolvování kurzu pozorovala větší samostatnost a odolnost. V rozhovoru dále uvedla, že měl kurz pozitivní dopad v rozvoji mezilidských vztahů, především přátelství a schopnost spolupráce se žáky jiných ročníků viz otázka a odpověď 14 a 15. Lze to považovat za úspěch, jelikož jak paní učitelka uvedla v charakteristice třídy: „...žáci mezi sebe neradi pouští ostatní“. Rozvoj mezilidských vztahů mimo třídní kolektiv byl jedním z cílů celého projektu.

Vzdělávací složku kurzu paní učitelka taktéž ocenila a nabyté vědomosti a zkušenosti považovala za trvalé. Kromě nabytých vědomostí získali žáci i přehled o svých schopnostech, což je velmi důležité, jak uvádí v odpovědi na otázku 16. Jelikož konání lyžařského kurzu na prvním stupni ZŠ není příliš obvyklé, je velmi zajímavý názor paní učitelky v odpovědi na otázku 18. Uvádí, že se žáci zimním sportům, jako je lyžování, naučí v dětství lépe a lyžařský kurz v 7. třídě, v období puberty považuje pro mnohé žáky jako stresující, zvláště pokud teprve začínají. Tímto potvrdila smysluplnost zařazení lyžařské výuky v takovémto kurzu.

Z rozhovoru dále vyplynulo, že paní učitelka i přes složitější organizaci kurzu a neochotou rodičů spolupracovat vidí na kurzech tohoto typu jen samé klady, které pozitivně ovlivňují celkové klima třídy a osobnosti žáků.

Diskuze

Pro získání dalších informací byla s žáky vedena řízená diskuze. Anonymita žáků je zachována prostřednictvím přiřazených čísel. Odpovědi jsou interpretovány v kategoriích podle kontextu a obsahového významu.

Diskuze s žáky 3. třídy (v době kurzu 2. třída) – listopad 2013

Myslíte si, že takové kurzu, které takhle ve škole děláme, mají nějaký smysl?

Hromadně: „Anooooo“

Jaký? Proč si myslíte, že by děti měly jezdit na nějaké kurzy?

2, 3, 4, 11: Abychom se něco naučily.

10, 15: Aby děti něco poznaly.

1: Aby se děti lépe mezi sebou poznaly.

12: Aby nebyly děti tak líný.

14: Aby měly taky nějakou zábavu.

Má to nějaký vliv na vás děti mezi sebou

4: Jo. Skamarádí se i děti, které se třeba nemůžou tolik vídat. Třeba z jiné třídy. Třeba mi jako druháci jsme se tam mohli skamarádit s dětma ze třetí třídy.

1: Jo a taky se víc poznáme.

No a co třeba když je někdo ve třídě takový, že se bojí. Moc nemluví. Natálka (pozn. Natálka je nová žačka, na kurzu nebyla), když se přistěhovala, taky moc nemluvila. Myslíš, že by jí takový kurz pomohl nebo ne?

Všichni kývou hlavou, že ano.

15: Třeba by tam za ní někdo přišel a skamarádil by se s ní. Nebo by s ní byl ve skupině, nebo tak.

Myslíš, že je to jednodušší, nebo rychlejší než ve škole?

4: Možná jo. Protože tam kamarádi na sebe mají víc času.

Jak si myslíte, že může takový kurz ovlivnit vztah učitele a žáka?

Dlouhé ticho.

1: No třeba když ten učitel učí nějaký předmět, který tomu žákovi není příjemný, tak ho vlastně ten žák nemá moc rád, ale na tom kurzu to toho žáka baví, tak začne mít rád i toho učitele.

4: Nebo i obráceně, že ten učitel začne mít rád nějakého žáka

Zkuste ještě něco vymyslet, proč dělat nebo nedělat takové kurzy. Co třeba žáci, kteří nelyžují. Pro ně to musí být hrozné...

5: Nee. Oni objeví i jinou zábavu než jenom to lyžování. A můžou to pak používat, třeba když jsou venku nebo tak.

Myslíte si, že školy, které nejezdí na kurzy, se mají lépe nebo hůř?

Všichni: „Hůůůůř“

Proč si to myslíte?

4: Protože si neužívají tolik té volné legrace. O přestávkách ve školách nemůžou běhat společně po chodbách a dělat takové ty věci, který tam učitelé dovolili. A ani společně lyžovat by nemohli...

Smích

9: Mohli bychom ve škole lyžovat?

12: To asi ne...

6, 7: To je škoda, to by bylo super lyžovat ve škole. *Následuje smích*

No a jak jste se chovali k těm žákům, kteří lyžovat neuměli, nebo jim to vůbec nešlo?

4: No povzbudili jsme je.

1: Já ne.

8: Mě povzbudili.

5: Nebo jim to ukázat, jak to třeba udělat.

15: A s malým a třeba kamarádit, abychom si byli bližší, a potom jim to třeba ukazovat

Co vás na kurzu zaujalo, štvalo, bavilo?

11: Vadilo mi třeba, když někdo křičel, byl to někdo konkrétní, ale paní učitelky nevěděly, kdo to byl, tak zakázaly návštěvy úplně všem, i když jsme to zrovna nebyli my.

2: No mě štval kapitán. Že když jsem něco navrhnul a bylo to špatně, začali na mě všichni řvát. – *někteří žáci souhlasně přikyvuji*

1: Mě teda trochu vadilo, že jsme nemohli být ve skupinách s tím, s kým jsme chtěli. Oni někteří pořád zlobili, anebo když jsem něco řekla špatně, tak se na mě zlobili.

Jaký máte názor na to, když jste namíchaní žáci malí a velcí?

Hromadné neurčité bručení

Vyhovuje vám to?

Všichni kroutí hlavou, že ne

4: Já si myslím, že by bylo nejlepší, kdyby nejezdili takhle hodně namíchaný děti, ale jen dvě podobné třídy. Jakože společně třeba druhá a třetí třída, nebo čtvrtá a pátá. Ne dohromady.

7: Nebo aspoň nebýt v jedné skupině takhle moc dohromady.

15: Ne, ať prostě jezdí jen ty dvě třídy.

Co byste si přáli, aby se vám kurz víc líbil?

3: Každý večer diskotéka

Hromadně: „Joooooooooooo“

11: Já bych chtěla víc volného času.

7: Jo to jo, byli jsme pořád na kopci, a pořád jsme lyžovali.

Tak byste chtěli zrušit úplně lyže?

Hromadně: „Néééé, to néééé“

7: Tak třeba jen odpoledne lyže.

4: A přidat výlety.

Hromadně: „Jooooooooo“

5: A něco večer.

3: Lyže večer.

Který kurz je lepší, zimní nebo letní?

Hromadně: „Zimníiii“- dětem svítí oči nadšením, ale domnívám se, že se mi pouze chtějí zalíbit a udělat mi radost

Neříkáte to jen kvůli mně, abyste mi udělali radost?

Pár dětí nejistě kroutí hlavou, že ne, někteří říkají ne nahlas, někdo nereaguje vůbec

Komu se líbí více zimní kurz, přihlásí se.

Hlásí se 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, tj. deset žáků z patnácti

Shrnutí výsledků diskuze:

S diskuze se žáky vyplývá, že zimní zážitkový výchovně vzdělávací kurz žáky zaujal a jsou si vědomi smysluplnosti a užitečnosti takovýchto kurzů. Žáci se vzájemně povzbuzovali, což vedlo k pozitivnímu rozvoji mezilidských vztahů. Negativně žáci vnímali přítomnost žáků starších ročníků. Společně došli k závěru, že by jim více vyhovovalo, kdyby byli na kurzu s třídou vzdálenou pouze o jeden ročník. Zároveň by žáci zařadili více společných aktivit a to na úkor lyžování. Vyvození závěru diskuze je pouze orientační, jelikož byli žáci ovlivněni ostatními spolužáky, sympatiemi ke mně, jakožto tazatele. Při diskuzi panovala velmi radostná nálada, což mohlo výpovědi také ovlivnit. Jako velké plus hodnotím, že v průběhu diskutování postupně promluvili všichni žáci a vyjádření vlastního názoru jim, nečinilo obtíže, pouze žákyně 13 se do diskuze příliš slovně nezapojila.

Diskuze s žáky 4. třídy (v době kurzu 2. třída) – listopad 2014

Pamatujete si ještě něco o Eskymácích?

1: Jo, dělají si ty sošky.

10: A taky stavějí si iglú a mají harpuny na lovení ryb.

6: Dělají si zásoby vody v kbelíku s dírou.

12: Jo a mají ty strašidelný pohádky.

Hromadný smích

7: Loví ryby a mají náčelníka.

2: Jsou jako indiáni v zimě.

4: Jo a musí se hodně oblékat, aby nezmrzli.

A do čeho se oblékají?

Dlouhé ticho

4: Do bundy s kapucí.

10: A s kožichem.

1: A s korálky.

Víte, kde třeba Eskymáci žijí?

2: V Grónsku.

Ostatní přikyvuji: „Ajooo“

Který kurz se vám víc líbil a proč? (pozn. žáci absolvovali před závěrečnou diskuzí kurz zaměřený na lyžování)

2, 4, 1, 10: Ten první, protože jsme si hráli na Eskymáky.

4: Ten druhý, protože jsme už byli starší a byli tam i menší děti. Ale Eskymáci byli dobrý.

5: Ten první, protože tam byli bobisti.

12, 6, 8, 11: Jo, ten první.

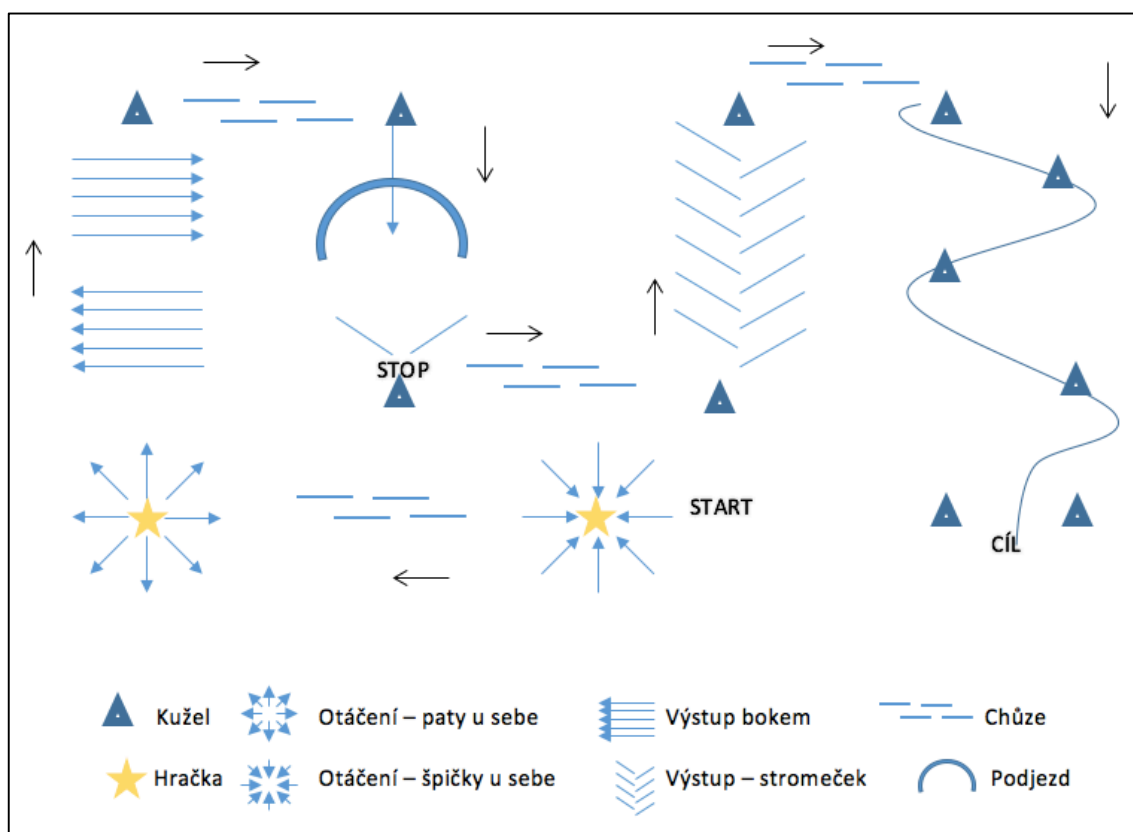
7, 14: Ten první, protože bylo víc sněhu.

5, 9, 13: Oba byly dobrý.

Shrnutí výsledků závěrečné diskuze:

Tato diskuze byla uskutečněna se záměrem zjistit, zda jsou nabyté vědomosti o Eskymácích dlouhodobého charakteru. Ze získaných odpovědí lze usoudit, že formou zážitkové pedagogiky lze nenásilnou formou žáky vzdělávat a žáci jsou schopni dlouhodobě tyto vědomosti uchovat v paměti. Pro zajímavost byli žáci vyzváni k porovnání zimního zážitkového výchovně vzdělávací kurzu a lyžařského kurzu. Většina žáků kladněji hodnotí zážitkový kurz, ať už díky přítomnosti příběhu a tématu Eskymáků, který žáky kurzem provázel nebo přítomnosti žáků nelyžujících.

Test zdatnosti

Obrázek 18 Skiparkur

Test zdatnosti se konal v tzn. skiparkuru. Konkrétní podoba skiparkuru je znázorněna na obrázku 18. Záměrem testu zdatnosti bylo změřit, jak se změnila úroveň lyžování zúčastněných žáků. Pokročilí lyžaři absolvovali test zdatnosti na začátku a v závěru kurzu. Začátečníci, tuto dráhu absolvovali v závěru kurzu, až na jednoho žáka, který se cítil být schopný absolvovat alespoň části dráhy již v úvodu kurzu.

Při tvorbě skiparkuru bylo důležité zvolit vhodný terén. Pro start a dolní část skiparkuru byla zvolena jako vhodný terén rovina, pro zbytek parkuru mírný až středně prudký kopec. Důležité je dbát na bezpečný dojezd žáků. Ten byl zajištěn rozsáhlou rovinou, na které se nacházely větve jehličnanů, které v případě nutnosti zafungovaly jako přírodní brzda.

č.	Úroveň	Obutí lyží		Chůze		Otáčení		Výstup bokem		Výstup stromeček		Jízda přímo		Podjezd		Zastavení		Zatáčení	
1	Nelyžař	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2	Začátečník	A	A	C	A	C	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A+
3	Nelyžař	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
4	Pokročilý	A	A	A	A	B	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A+	A++
5	Nelyžař	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
6	Pokročilý	A	A	B	A	B	A	A	A	B	B	A	A	A	A	B	A	B	A+
7	Pokročilý	A	A	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A+	A++
8	Začátečník	N	A	N	A	N	B	N	A	N	A	N	A	N	B	N	A	N	B
9	Začátečník	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A
10	Pokročilý	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A++
11	Pokročilý	A	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	B	A	B	A	B	A+
12	Začátečník	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	B	N	A
13	Začátečník	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	B	N	B
14	Pokročilý	A	A	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A+
15	Pokročilý	A	A	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A+	A+
Test zdatnosti číslo:		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Vysvětlivky		Změny v hodnocení						zlepšení				žádná změna				Zhoršení			
		Obecné		A = zvládl bez problému				B = zvládl		C = nezvládl		N = neabsolvoval							
		Zatáčení		A++ = carvingový oblouk				A+ = paralelní oblouk		N = neabsolvoval									
				A = oblouk z přívratu vyšší lyže				B = pluhový oblouk		C = nezvládl									

Tabulka 3 Test zdatnosti – výsledky

Tabulka 3 znázorňuje výsledky testu zdatnosti. Žáci nelyžující test neabsolvovali. Začátečníci jsou v tabulce označení šedou barvou a první test zdatnosti neabsolvovali = první kolonka u jednotlivých dovedností. Pokročilí lyžaři v prvním testu zdatnosti obstáli. U žádného žáka z pokročilých lyžařů se nevyskytlo hodnocení C, čili nezvládl. Za povšimnutí stojí fakt, že ačkoli všichni pokročilí lyžaři uměli zatočit, nebyli schopni s jistotou provést všechny základní dovednosti na lyžích jakými jsou chůze, otáčení, výstup, či dokonce jisté zastavení. Pouze žák 10 zvládal všechny tyto dovednosti s hodnocením A. Ostatní testovaní měli minimálně dvě tyto dovednosti hodnocené písmenem B, čili zvládl.

Druhý test zdatnosti absolvovali všichni lyžující žáci. Zlepšení lyžařských dovedností bylo bráno u skupiny začátečníků jako samozřejmost, proto není zvýrazněno zeleně, jako je tomu u pokročilých lyžařů.

Ze skupiny začátečníků zvládli všichni kromě žáka 8 bezproblémově obutí lyží, chůzi, otáčení, oba druhy výstupů, jízdou přímo i podjezd. Žák 8 se projevoval nejistě při otáčení a podjezdu. Zastavení bylo nejisté, nebo trvalo delší dobu u žáků 12 a 13, ostatní ze skupiny začátečníků byli hodnoceni A. Jelikož se jedná o nejdůležitější dovednost při lyžování, lze považovat za úspěch, že nikdo nebyl hodnocen písmenem C. Úroveň zatáčení se v závěru kurzu mírně lišila. Nejlepšího výsledku dosáhl začátečník 2, a to úrovní A+ = paralelní oblouk. Dva žáci 9 a 12 dosáhl úrovně A = oblouk z přívratu vyšší lyže. Dva žáci 13 a 8 zvládli na konci kurzu pluhový oblouk = B. Opět všichni uspěli a nikdo nebyl hodnocen C = nezvládl.

Ve skupině pokročilých stojí za povšimnutí, že se všichni zúčastnění zlepšili minimálně ve dvou lyžařských dovednostech. Pouze žák 6 nevyužil prostor pro zlepšení v dovednosti výstupu typu „stromeček“ a zůstal tak s hodnocením B a žák 15 nepostoupil na pokročilejší typ oblouku. Ostatní se zlepšili ve všech dovednostech. Všichni žáci ze skupiny pokročilých lyžařů, kromě již zmíněného žáka 15, se zlepšili v zatáčení. Všichni žáci zvládali na konci kurzu paralelní oblouk, jehož technika se v průběhu zdokonalovala. Žáci 4, 7, 10 zvládli při testu zdatnosti minimálně náznak carvingového oblouku. Provedení carvingového je třeba brát s rezervou, jelikož v testu zdatnosti nebyl prostor pro delší ukázkou techniky oblouku.

Shrnutí výsledků testu zdatnosti:

Výsledky testu zdatnosti dokazují, že došlo k prokazatelnému zlepšení lyžařských dovedností u všech žáků a byl tak naplněn cíl projektu týkající se zlepšení lyžařské úrovně žáků. Lyžařskou část kurzu lze hodnotit jako velice zdařilou, jelikož všichni žáci uspěli ve všech předem určených lyžařských dovednostech. Všichni žáci jsou schopni bezpečně se pohybovat na sjezdových tratích a podle typu zvládnutého oblouku se dostali minimálně na úroveň mírně pokročilého lyžaře až pokročilého lyžaře.

Didaktický test

Didaktický test byl žákům předložen až po uplynutí tří měsíců, a to z důvodu ověření, zda nabyté vědomosti nejsou pouze krátkodobého charakteru. Didaktický test měl za úkol ověřit nabyté vědomosti oboru multikulturní výchova zážitkovou metodou. Test se skládal z osmi úloh, které byly otevřené, čili zcela bez nápovědy. Tuto variantu jsem zvolila, abych vyloučila možnost náhodného typování, které by mohlo ovlivnit důvěryhodnost testu. Žáci měli za každou úlohou uvedeno, kolik by minimálně měli napsat odpovědí, či možností. Jelikož nešlo o test hodnotící, přikládám klasifikační stupnici (tabulka 4), která je čistě informativní.

Procentuální úspěšnost	Klasifikační stupeň
100 % – 90 %	1
89 % - 75 %	2
74 % - 45 %	3
44 % - 25 %	4
24 % - 0 %	5

Tabulka 4 Klasifikační stupnice

V didaktickém testu „ze života Eskymáků“ byly následující úlohy:

1. Uveď, kde například žijí Eskymáci? – alespoň dvě možnosti 2b
2. Jak se jmenuje obydlí Eskymáků? 1b
3. Jaké kultuře je život Eskymáků podobný? 1b
4. Jak se Eskymáci živí? 1b
5. Jaké používají zbraně? – alespoň dvě zbraně 2b
6. Napiš nějaké Eskymácké výrobky – alespoň tři 3b
7. Jak Eskymáci získávají vodu? Popiš, popřípadě můžeš nakreslit. Nezapomeň, v jaké podobě se v místě života Eskymáků nejčastěji vyskytuje 1b
8. Bonusová otázka: Chtěl bys být Eskymákem? Své rozhodnutí zdůvodni.

Číslo žáka	Dosažené body (základních 11b)	Procentuální úspěšnost (klasifikační stupeň)	Body navíc	Procentuální úspěšnost s body navíc
1.	11	100 % (1)	2	118 %
2.	11	100 % (1)	1	109 %
3.	10	91 % (1)	1	100 %
4.	11	100 % (1)	3	127 %
5.	9	82 % (1)	0	82 %
6.	11	100 % (1)	1	109 %
7.	9	82 % (2)	0	82 %
8.	7	64 % (3)	0	64 %
9.	7	64 % (3)	0	64 %
10.	11	100 % (1)	2	118 %
11.	10	91 % (1)	5	136 %
12.	10	91 % (1)	0	91 %
13.	4	36 % (4)	0	36 %
14.	8	73 % (2)	0	73 %
15.	11	100 % (1)	3	127 %

Tabulka 5 Výsledky didaktického testu

Bonusová otázka sloužila pouze jako zpestření. Deset žáků na ni odpovědělo, že by rádi stali Eskymákem, jelikož je jejich život něčím zaujal. Velká většina žáků si postěžovala na zimu. Pět dotazovaných uvedlo, že by Eskymákem být nechtěli, a to kvůli chybějící elektřině nebo velké zimě. Jeden žák uvedl, že by ho určitě sežral medvěd. Obecně se dá říct, že žáky život Eskymáků zaujal.

Výsledky didaktického testu jsou zaznamenány v tabulce 5. Celkově mohli žáci jako třída získat 165 základních bodů. Žáci získali dohromady 140 základních bodů, což je 84% úspěšnost. Více než polovina testovaných získala i body navíc. Úspěšnost skupiny by dle uvedené klasifikační stupnice odpovídala lepšímu stupni 2. Tento výsledek je velmi dobrý, a dokonce skvělý vezmeme-li v potaz, že mezi kurzem a testováním uběhlo několik měsíců, kdy žáci zaměřili svou pozornost na jiné učivo. Dále je to výborný výsledek vzhledem k tomu, že se testování museli odpovědi sami vymyslet a nebyly jim nabídnuty žádné varianty odpovědí, které by jim pomohly. Obecně je ale platné, že pokud výsledky testování přesahují 75 %, je to velmi dobrý výsledek.

Tento test byl zopakován po dvou letech, žáci tedy byli ve čtvrtém ročníku, formou diskuze. Mezi otázkou a odpovědí nastala občas pauza. Všechny otázky žáci zodpověděli.

4 Závěr

Cílem předkládané diplomové práce byla realizace zážitkového výchovně-vzdělávacího kurzu pro žáky 1. stupně ZŠ s využitím zážitkové pedagogiky jako prostředku k dosažení stanovených výchovně-vzdělávacích cílů a vytvoření doporučení do praxe. V teoretické části práce byly zpracovány poznatky z oblasti zážitkové pedagogiky, popsány aspekty zážitkové pedagogiky jakými jsou cíle, motivace, prostředky, reflexe a další odborné informace související s projektem. Projekt byl popsán včetně svého záměru a stanovených cílů v praktické části. V empirické části byl vymezen výzkumný problém, metodologie výzkumu a byly zde stanoveny cíle a s nimi související výzkumné otázky. Pro sběr dat byly využity výzkumné metody dotazování, rozhovor, diskuze, test zdatnosti a didaktický test a výsledky byly vyhodnoceny s využitím metod smíšeného výzkumu. V závěru práce byly zodpovězeny

V závěru práce lze říct, že problematika byla řešena komplexně, díky použití celé řady metod a hlavní cíl i cíle dílčí byly splněny:

- Byl připraven, zrealizován a vyhodnocen zimní zážitkový výchovně-vzdělávací kurz pro žáky 1. stupně ZŠ.
- Byly stanoveny výchovně-vzdělávací cíle.
- Bylo prostřednictvím zážitkové pedagogiky dosaženo výchovně-vzdělávacích cílů.
- Bylo vypracováno doporučení do praxe.

Dále byly nalezeny odpovědi na výzkumné otázky:

- **Jaký měl kurz vliv na sociální rozvoj žáků?**

(Jak se změnily sociální vztahy zúčastněných v rámci třídy? Jak se změnily sociální vztahy zúčastněných vzhledem k ostatním žákům a učitelům 1. stupně? Jaké změny nastaly díky absolvování kurzu v rozvoji osobnosti dítěte?)

V rámci třídy došlo ke sblížení a zkvalitnění vzájemných vztahů. Ve velké míře se prohloubila a upevnila již fungující přátelství, v menším množství případů došlo k vyřešení sporů a obnovení přátelství mezi žáky. V rámci třídy došlo i ke zkvalitnění vzájemných vztahů mezi žáky a třídní paní učitelkou.

Dále bylo zjištěno, že žáci lépe poznali spolužáky z jiných ročníků a někteří se spřátelili a toto přátelství přetrvalo i po ukončení kurzu. Žáci lépe poznali další učitele prvního stupně. Dále bylo vyhodnoceno, že po absolvování kurzu se zlepšili komunikační schopnosti žáků, především schopnost říct svůj vlastní názor. U žáků došlo k rozvoji empatie a lepšímu poznání sebe sama, ať už schopností, nebo vlastních limitů. Pozitivní vliv měl kurz na cílevědomost žáků a došlo ke zvýšení sebedůvěry.

- **Jak byl naplněn prostřednictvím kurzu rozvoj lyžařských dovedností?**

(Jak se změnila úroveň lyžování zúčastněných žáků? Jak se změnil postoj zúčastněných k lyžování?)

Všichni účastníci lyžařské části kurzu se v dovednosti lyžování zlepšili. U některých žáků došlo dokonce k výraznému zlepšení. U všech žáků, kteří se s lyžemi na kurzu setkali poprvé došlo k naučení dovednosti lyžování a jsou schopni bezpečného pohybu po sjezdových tratích.

U velké většiny žáků došlo ke výraznému zlepšení vztahu k lyžování. Lyžování se tak stalo jejich oblíbenou činností. Zájem a touha po lyžování se projevil i u žáků, kteří se lyžařské přípravy neúčastnili. Žáci získali nové informace o lyžování a podle dostupných informací své lyžařské dovednosti dále rozvíjejí.

- **Jak splnil kurz vzdělávací cíl „Multikulturní výchova“?**

(Jakým způsobem naplnil kurz u žáků podvědomí a informace o Eskymácích?)

Žáci získali nové vědomosti o životě a kultuře Eskymáků. Tyto vědomosti mají trvalý charakter. Žáci jsou schopni pojmenovat kulturní rozdíly Eskymáků a tyto odlišnosti respektovat.

4.1 Doporučení do praxe

Vzhledem k úspěšnosti celé akce a naplnění výchovně-vzdělávacích cílů lze doporučit využívání metod zážitkové pedagogiky ať už v rámci podobného kurzu nebo přímo ve škole.

- Ředitelům, učitelům a rodičům lze doporučit podporovat zážitkové kurzy pro děti - některé zkušenosti, které si děti z kurzu odnesou, ve škole nezískají.
- Převážně učitelům lze doporučit důkladnou přípravu na kurz. Stanovit si jasné cíle, k nim zvolit vhodné činnosti a příhodnou motivaci dětí. Doporučeným typem motivace může být celostní motivace, kdy je celá akce provázaná společným tématem. Žáci jsou tak vpraveni lépe do děje, chápou smysluplnost a návaznost činností a snáze směřují k cíli.
- Zařazení lyžařské přípravy zážitkovou metodou lze vřele doporučit již na 1. stupni ZŠ. Výuku lyžování by však měl kvůli bezpečnosti provádět odborně proškolený pedagog či instruktor. Dále lze doporučit, aby výuka lyžování byla pro žáky mladšího školního věku dobrovolná.
- Vyučujícím je možno doporučit, aby vyžadovali všechny náležité dokumenty od rodičů, ať už se jedná o odborné seřízení vázání, či zdravotní prohlášení, které jim ušetří zbytečné komplikace.
- Vedení školy lze doporučit, uvolnit jednoho pedagoga navíc, který bude fungovat jako pomocný učitel. Žáci by měli být neustále pod dohledem a během kurzu nastávají různé situace (potřeba WC, náhlá nevolnost, zapomenuté vybavení na lyžování apod.), kdy se takovýto dohled zajišťuje velmi obtížně.
- Námětem k další diskuzi je společná účast dětí větších věkových rozdílů.

Seznam použité literatury

Švaříček, Roman a Šed'ová, Klára a kol. 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha : Portál, 2014. str. 384. 978-80-262-0644-6.

Drahoňovský, Radek, Novák, Ondřej a metodická komise APUL, o.s. 2011. *Lyžování. Metodika výuky sjezdového lyžování*. 1. vyd. Špindlerův Mlýn : Asociace profesionálních učitelů lyžování a lyžařských škol, o.s., 2011. str. 83.

Hanuš, Radek a Chytilová, Lenka. 2009. *Zážitkově pedagogické učení*. 1. vydání. Havlíčkův Brod : Grada Publishing, a.s., 2009. str. 192. 978-80-247-2816-2.

Hartl, Pavel a Hartlová, Helena. 2000. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha : Portál, 2000. str. 776. 80-7178-303-X.

Hendl, Jan. 2008. *Kvalitativní výzkum*. 2. vyd. Praha : Portál, 2008. str. 407.

Jensen, Ole G. 2010. *Střípky grónské kultury*. 1. vyd. Praha : Triton, 2010. str. 79. 978-80-7387-407-0.

Kirchner, Jiří. 2009. *Psychologie prožitku a dobrodružství pro pedagogiku a psychoterapii*. 1. vyd. Brno : Computer Press, a. s., 2009. str. 135. 978-80-251-2562-5.

MŠMT. 2006. *Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (č.j. 37 014/2005-25 ze dne 22.12.2005)*. Praha, Praha, Česká republika : autor neznámý, 2. Únor 2006. Výtah z "Věstníku" MŠMT.

MŠMT. 2016. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha, Praha, Česká republika : autor neznámý, 1. září 2016.

Mioviský, Michal. 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2006. str. 332.

Pelánek, Radek. 2013. *Příručka instruktora zážitkových akcí*. 2. vyd. Praha : Portál, 2013. str. 208. 978-80-262-0454-1.

Projekt Odyssea, o.s. Odyssea. Osobnostní a sociální výchova. [Online] [Citace: 20. květen 2016.] <http://www.odyssea.cz/>.

Průcha, Jan, Walterová, Eliška a Mareš, Jiří. 2008. *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha : Portál, 2008. str. 322. 978-80-7367-416-8.

Suchl, Jan. 1987. *Pohádky z iglů*. 1. vyd. Praha : Albatros, 1987. str. 220. 13-744-87.

Sýkora, Jan. 2006. *Zážitkové kurzy jako nástroj pedagoga volného času*. 1. vydání. Hradec Králové : Gaudeamus, 2006. str. 59. 80-7041-380-8.

Tremel, Josef. 2004. *Lyžování dětí.* 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2004. str. 108. 80-247-0682-2.

Vágnerová, Marie. 2012. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání.* 2. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2012. str. 531. 978-80-246-2153-1.

Zážitková pedagogika v díle Kurta Hahna a její vliv na pedagogické reformní hnutí v Československu. **Rýdl, Karel. 2013.** Praha : Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA, spol. s r. o., 2013. Zážitková pedagogika a možnosti jejího využití při práci s vybranými cílovými skupinami. str. 257. ISBN 978-80-87723-08-1.

Seznam obrázků a tabulek použitých v textu

Obrázek 1 Kolbův cyklus	13
Obrázek 2 Poměr pohlaví	43
Obrázek 3 Spokojenost s kurzem	44
Obrázek 4 Zlepšení vztahů	44
Obrázek 5 Vztah k ostatním žákům	45
Obrázek 6 Mimotřídní spolupráce	45
Obrázek 7 Nově vzniklá přátelství v průběhu kurzu	46
Obrázek 8 Překvapující zážitky na kurzu	46
Obrázek 9 Užitečnost v týmu	47
Obrázek 10 Pocity v různých situacích	47
Obrázek 11 Změna prožívání situací	48
Obrázek 12 Oblíbené činnosti	49
Obrázek 13 Přínos kurzu	49
Obrázek 14 Lyžařská úroveň před kurzem	50
Obrázek 15 Lyžařská úroveň po kurzu	50
Obrázek 16 Vztah k lyžování před kurzem	51
Obrázek 17 Vztah k lyžování po kurzu	51
Obrázek 18 Skiparkur	66
Tabulka 1 Pocity v různých situacích	47
Tabulka 2 Změna prožívání situací	48
Tabulka 3 Test zdatnosti – výsledky	67
Tabulka 4 Klasifikační stupnice	69
Tabulka 5 Výsledky didaktického testu	70

PŘÍLOHY

Příloha A: 10 pravidel FIS pro chování na sjezdových tratích	i
Příloha B: Prohlášení o bezinfekčnosti	ii
Příloha C: Zdravotní a jiné prohlášení	iii
Příloha D: Prohlášení rodičů o seřízení lyží	iv
Příloha E: Program kurzu.....	v
Příloha F: Režim dne	vi
Příloha G: Rozhovor I.....	vii
Příloha H: Rozhovor II.....	ix
Příloha I: Rozhovor III.....	xi
Příloha J: Rozhovor IV.....	xiii
Příloha K: Rozhovor V.....	xv

10 pravidel FIS pro chování na sjezdových tratích

stanovila Horská služba ČR

1. Brát ohled na ostatní lyžaře a snowboardisty

Každý lyžař nebo snowboardista se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval nebo nepoškozoval někoho jiného.

2. Zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy

Každý lyžař nebo snowboardista musí jezdit na dohled. Svou rychlost a svůj způsob jízdy musí přizpůsobit svým schopnostem, teréním, sněhovým a povětrnostním poměrům, jakož i hustotě provozu.

3. Volba jízdni stopy

Lyžař nebo snowboardista přijíždějící zezadu musí svou jízdni stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.

4. Předjíždění

Předjíždět se může shora nebo zespodu, zprava nebo zleva, ale vždy jen s odstupem, který poskytne předjížděnému lyžaři či snowboardistovi pro všechny jeho pohyby dostatek prostoru.

5. Vjíždění a rozjíždění

Každý lyžař nebo snowboardista, který chce vjet do sjezdové tratě nebo se chce po zastavení opět rozjet, se musí pohledem nahoru a dolů přesvědčit, že to může učinit bez nebezpečí pro sebe a pro ostatní.

6. Zastavení

Každý lyžař nebo snowboardista se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně zdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Lyžař nebo snowboardista, který upadl, musí takové místo uvolnit co nejrychleji.

7. Stoupání a sestup

Lyžař nebo snowboardista, který stoupá nebo sestupuje pěšky, musí používat okraj sjezdové tratě.

8. Respektování značek

Každý lyžař nebo snowboardista musí respektovat značení a signalizaci.

9. Chování při úrazech

Při úrazech je každý lyžař nebo snowboardista povinen poskytnout první pomoc.

10. Povinnost prokázat se

Každý lyžař nebo snowboardista, ať svědek, nebo účastník, ať odpovědný, nebo ne, je povinen v případě úrazu prokázat své osobní údaje.

Prohlášení o bezinfekčnosti

Písemné prohlášení rodičů

Prohlašuji, že okresní hygienik ani ošetřující lékař nenařídil dítěti,

Jméno a příjmení:

které je v mé péči, karanténní opatření, a že mi není známo, že by v posledním týdnu
přišlo toto dítě do styku s osobami, které onemocněly přenosnými nemocemi.

Jsem si vědom právních následků, které by mě postihly, kdyby toto prohlášení bylo
nepravdivé.

Zejména jsem si vědom, že bych se v takovém případě dopustil přestupku.

V..... Dne..... Podpis.....

Písemné prohlášení rodičů

Prohlašuji, že okresní hygienik ani ošetřující lékař nenařídil dítěti,

Jméno a příjmení:

které je v mé péči, karanténní opatření, a že mi není známo, že by v posledním týdnu
přišlo toto dítě do styku s osobami, které onemocněly přenosnými nemocemi.

Jsem si vědom právních následků, které by mě postihly, kdyby toto prohlášení bylo
nepravdivé.

Zejména jsem si vědom, že bych se v takovém případě dopustil přestupku.

V..... Dne..... Podpis.....

Zdravotní a jiné prohlášení

Jméno a příjmení žáka/žákyně:

1. Spolehlivé telefonní spojení, na kterém během výletu budete k zastížení:

MATKA: **OTEC:**

2. Zdravotní problémy dítěte? Jaké? Léky a použití :

3. V případě náhlé potřeby souhlasím – nesouhlasím s použitím léků běžného použití, tj. Paralen, oční či nosní kapky, Septotele, léky na bolest v krku, živočišné uhlí

**4a. Souhlasím - nesouhlasím aby se můj syn – dcera.....
zúčastnil/a výuky lyžování. Odhadovaná úroveň:**

začátečník - mírně pokročilý lyžař - pokročilý lyžař

**4b. Souhlasím - nesouhlasím s tím, aby se můj syn - dcera
na výletě za příznivého počasí koupal/a.**

JE - NENÍ plavec.

4c. Souhlasím – nesouhlasím s účastí při noční hře

5. Po návratu vyzvedne dítě na autobusovém nádraží:

Datum :

Podpis rodičů:.....

Prohlášení rodičů o seřízení lyží:

Potvrzuji, že lyže mého syna /dcery/ byly řádně seřízeny zodpovědnou osobou (starší 18 let) nebo v servise před odjezdem na lyžařský kurz.

Datum a čitelný podpis zodpovědné osoby:.....

Prohlášení rodičů o seřízení lyží:

Potvrzuji, že lyže mého syna /dcery/ byly řádně seřízeny zodpovědnou osobou (starší 18 let) nebo v servise před odjezdem na lyžařský kurz.

Datum a čitelný podpis zodpovědné osoby:.....

Prohlášení rodičů o seřízení lyží:

Potvrzuji, že lyže mého syna /dcery/ byly řádně seřízeny zodpovědnou osobou (starší 18 let) nebo v servise před odjezdem na lyžařský kurz.

Datum a čitelný podpis zodpovědné osoby:.....

Program kurzu

„Po stopách Yettiho“						
	Téma dne	Družstvo	Dopoledne 9:00 - 12:00		Odpoledne 14:00 – 16:00	Po večeri 19:00 - 21:00
PO 7.1.2013	YETTI	BOBISTI	Rozřazení do týmů a seznámení s hrou (zvolení náčelníka)		Eskymácká honička Obleč svého Eskymáka	Písnička Grónská zem Výroba týmové čepice Socha Eskymácký pozdrav Zvolení náčelníka (OV) Přečtení Y. deníku, kde bude, napsáno, že přijdou kruté mrazy a je potřeba vytvořit zásoby potravy
		ZAČÁTEČNÍCI			Psí spřežení Nalezení Yettiho deníku Metodika „Medvěd“	
		LYŽAŘI			Rozřazení dle úrovně Jízda zdatnosti	
alternativa						
ÚT 8.1.2013	BOJ O POTRAVU	BOBISTI	Sbírání vody	Závod pro harpunu	Lov zvířat (nutná harpuna)	Noviny – Yetti spatřen Socha Písnička Vytvoření eskymáckého tupilaku - kresba
		ZAČÁTEČNÍCI	Postupují dle metodiky		Shánění potravy – abeceda, jedno písmeno	
		LYŽAŘI	Postupují dle metodiky		Postupují dle metodiky	

alternativa						
ST 9.1.2013	SETKÁNÍ	BOBISTI	Stavba vesnice Lana Ztracený lyžař – šifrovaná zpráva o výhodách amuletu, které mohou přinést štěstí v závodech		Číslovaná? Osmitisícovky? Hledání amuletu	Píseň Výroba amuletu Noční výprava – citrónová šifra (dát amulet pod polštář a přinese štěstí) Pokud bude kostým – tak setkání s Yettim, pokud nebude kostým, pouze zpráva – Yetti žije v utajení (nástup)
		ZAČÁTEČNÍCI				
		LYŽAŘI				
alternativa						
ČT 10.1.2013	ZÁVOD	BOBISTI	Biatlon?	Polární expres? Kajak...? Poznávání stop?	ZÁVOD Jízda zdatnosti	Vyhlášení závodu Karneval
		ZAČÁTEČNÍCI	Postupují dle metodiky			
		LYŽAŘI	Postupují dle metodiky			
alternativa						

REŽIM DNE

- 7:30 „Buch! “**
to Eskymačka práskla Eskymáka rybou po hlavě, aby se probudil
- 8:00 „Nedrob! “**
ozývá se z kuchyně při eskymácké snídani…co si kdo nadrobí, taky uklidí
- 8:30 - 8:45** příprava na pobyt ve zmrzlé krajině Grónska
- 9:00 „Drrrrrr… “**
drkotají zuby všem, co jen venku stojí a mrznou
- 12:00 „Mňamííí “**
posilnění před dalšími nástrahami chladného Grónska
- 12:30 „Uááááá “**
nabírá každý Eskymák síly
- 13:30 „Frnk “**
řítí se Eskymák z kopců dolů
- 16:00 „Jakjelibo “**
i Eskymáci potřebují osobní volno
- 17:00 „Tramtadadáááá “**
nástup všech Eskymáků
- 18:00 „Mlask “**
už se zase Eskymáci cpou
- 18:30 „Tlupování “**
celá eskymácká rodinka pěkně pospolu
- 20:30 „Po nás potopa “**
Eskymák se myje, šplouchá a co si našplouchá taky uklidí
- 21:00 „Chrrpššššš “**
zasloužený spánek… Snad nám nezmrznete!

Rozhovor I.

Rozhovor jsem začala informací, že jde o rozhovor anonymní, záznam nebude použit k jiným účelům než je diplomová práce, a také dotazem, zda nebude vadit, když si ho nahraji.

Náš rozhovor se bude týkat zimního kurzu „Eskymácká výprava“. Pověš mi něco o kurzu sama, svůj názor?

Moc se mi líbil program, moc jsme si to užili!

Mrzelo tě, že jsi nemohla lyžovat? / Jak tě bavilo samotné lyžování?

Neměla jsem lyže, ale ani mě to, že jsem nelyžovala nemrzelo.

Chtěla bys umět lyžovat? / Jak se změnil tvůj pohled na lyžování?

Já umím lyžovat. Baví mě lyžování, ale ne tak jako bobování nebo sáňkování.

V jaké skupině jsi byla (jak bys ji popsala)?

V jaké skupině jsem byla, to už si přesně nepamatuju, ale vím, že to bylo fajn.

Myslíš si, že ačkoli jsi nelyžovala, byla jsi přínosem pro skupinu?

Asi ano, protože jsem sbírala body.

Jak ses cítila, když jsi měla říct svůj názor ve skupině?

Nechtěla jsem nic říkat, ani jsem nic říct nemohla, nepustili mě ke slovu.

Myslíš si, že jste ve skupině fungovali jako parta?

Ne.

Je něco, co bys na kurzu změnila? Aby byl pro tebe lepší?

Mně se to takhle líbilo, je to nejlepší.

Se spolužáky jsi trávila celé dny, myslíš si, že jste se sblížili?

S Majdou jsme se staly nejlepší kamarádky.

Změnil se nějak tvůj pohled na učitele? Přece jenom je to trochu jiné prostředí než tady ve škole...

Nic jsme se neučily, takže to bylo dobré.

A co na spolužáky?

Brala jsem je normálně jako ve škole.

Co děti z jiné třídy?

Bez nich by to bylo lepší.

Podpořila jsi v něčem někoho nebo někdo tebe?

Snažila jsem se holky podpořit v lyžování.

Jak se ti líbilo a co říkáš na celkové téma kurzu?

Byl to nejlepší lyžák.

Dozvěděla ses něco nového?

Ano, o Yettim.

Líbí se ti víc zimní nebo letní kurzy a proč?

Letní, je tam teplo.

Myslíš, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurzy? Nebo bys ho zrušila?

Ne líbí se mi to.

Dokázala bys najít nějaký klad a nějaký zápor zimního kurzu? Co ti to dalo, vzalo?

Naučila jsem se tam si věřit. A Viky se mnou přestala kamarádit.

Napadá tě ještě něco, co jsme neřekly?

Jestli bych jela i příští rok? Nevím.

Rozhovor II.

Rozhovor jsem začala informací, že jde o rozhovor anonymní, záznam nebude použit k jiným účelům než je diplomová práce, a také dotazem, zda nebude vadit, když si ho nahraji. Rozhovor byl předčasně ukončen, kvůli silné nervozitě žáka a z toho plynoucích problémů s řečí.

Náš rozhovor se bude týkat zimního kurzu „Eskymácká výprava“. Poviš mi něco o kurzu sama, svůj názor?

Jsem se na lyže moc těšil, doma už jsem to zkoušel s mamkou. A taky jsem se těšil na yettiho, kterého nám paní učitelka slíbila.

Jak tě bavilo lyžování?

Lyžování mě bavilo. Ale na začátku moc ne, bál jsem se na vleku a nešlo mi to. Pak už to bylo super a pořád jsem se těšil.

Jak se změnil tvůj pohled na lyžování?

Myslel jsem, že je lyžování jednodušší. Já jsem se musel naučit brzdit a taky zatáčet. Pak už to bylo fajn. Ale nejdřív jsem padal.

V jaké skupině jsi byla (jak bys ji popsala)?

Byl jsem u začátečníků. Byli jsme tam skoro sami kluci z naší třídy, Bára a taky starší děti. A byla to legrace.

Myslíš si, že jsi byla přínosem pro skupinu?

Asi jo. Snažil jsem se.

Jak ses cítil, když jsi měl říct svůj názor ve skupině?

Hrozně nerad mluvím přede všemi, ale když musím tak to řeknu.

Myslíš si, že jste ve skupině fungovali jako parta?

Ano, jsou to kamarádi i ve škole. Akorát starší kluci byli občas zlobiví.

Je něco, co bys na kurzu změnil, aby byl pro tebe lepší?

Já bych chtěl dýl spát a odpočívat. Taky se mi trochu stýskalo, ale jen chvíli. Bylo to super.

Se spolužáky jsi trávil celé dny, myslíš si, že jste se sblížili?

To ano, skamarádil jsem se i se staršími kluky ze třetí třídy

Změnil se nějak tvůj pohled na učitele? Přece jenom je to trochu jiné prostředí než tady ve škole...

Paní učitelka nám dávala večer pusy na dobrou noc, to ve škole nedělá

A co na spolužáky?

No asi bylo se všemi víc zábavy, i když kluci večer víc vyváděli

Co děti z jiné třídy?

S téma jsem se tolik nebavil, ale pak už jo.

Podpořil jsi v něčem někoho nebo někdo tebe?

Ano, my jsme si ve skupině pomáhali. Zvedali jsme si věci ze země a tak. Taky jsme si fandili a radili.

Jak se ti líbilo a co říkáš na celkové téma kurzu?

O Eskymácích jsme si povídali už ve škole a tak mě to zajímalo. Těšil jsem se na yettiho a dostávali jsme dopisy od eskymáckého náčelníka.

Dozvěděl ses něco nového?

Dozvěděl jsem se, jak těžké to mají Eskymáci a Eskymákem bych být nechtěl. Byla by mi zima a asi bych měl pořád hlad. A dozvěděl jsem se, jak lyžovat.

Líbí se ti víc zimní nebo letní kurzy a proč?

V létě je teplo a nemusím se pořád oblíkat, ale v zimě je to mnohem lepší, protože jsem se naučil lyžovat. Byl jsem za lyžování pochválený. Byl jsem lepší než některý kluci, který jsou v tělocviku lepší. Moc mě to bavilo.

Myslíš, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurzy? Nebo bys ho zrušil?

Určitě by měly jezdit, nechci aby se zrušily.

Dokázala bys najít nějaký klad a nějaký zápor zimního kurzu? Co ti to dalo, vzalo?

Naučil jsem se lyžovat, ale trochu se mi stýskalo. Na jiných školách děti na kurz nejezdí, takže se máme líp.

Napadá tě ještě něco, co jsme neřekly?

Já teď chodím doma lyžovat už i sám a jezdím na vleku. Starší brácha to ale neumí, měl by taky jet na kurz, jako jsme byli my.

Rozhovor III.

Rozhovor jsem začala informací, že jde o rozhovor anonymní, záznam nebude použit k jiným účelům než je diplomová práce, a také dotazem, zda nebude vadit, když si ho nahraji.

Náš rozhovor se bude týkat zimního kurzu „Eskymácká výprava“. Pověš mi něco o kurzu sama, svůj názor?

Bylo to bezva.

Mrzelo tě, že jsi nemohl lyžovat?

Jen když jsem viděl ostatní na sjezdovce. Jinak moc ne, rodiče mi lyže nekoupí, a já se trochu bojím.

Chtěl bys umět lyžovat?

Lyžovat bych se chtěl někdy naučit, ale teď jsem byl rád, že mě naši vůbec pustili, protože je to drahé.

V jaké skupině jsi byl (jak bys ji popsal)?

Byl jsem u bobistů a bylo to dobrý, pořád jsme něco dělali a byl sníh.

Myslíš si, že ačkoli jsi nelyžoval, byl jsi přínosem pro skupinu?

Asi jo, pomáhal jsem plnit úkoly.

Jak ses cítil, když jsi měl říct svůj názor ve skupině?

Já když mluvím, tak mě moc neposlouchají. Byly tam holky z naší třídy a ty pořád povídají.

Myslíš si, že jste ve skupině fungovali jako parta?

Ve skupině docela jo. Já si nejmíc rozuměl s Pěťou. Museli jsme si dost pomáhat a taky jsme si hodně povídali.

Je něco, co bys na kurzu změnil? Aby byl pro tebe lepší?

Chtěl bych si víc hrát na sněhu. A jezdit na igelitáku, to jsme nesměli.

Se spolužáky jsi trávil celé dny, myslíš si, že jste se sblížili?

Já jsem chodil za Pěťou a za klukama na druhý pokoj a hráli jsme si, a povídali.

Změnil se nějak tvůj pohled na učitele? Přece jenom je to trochu jiné prostředí než tady ve škole...

Byli hodnější, mohli jsme být dýl vzhůru. Ale musel jsem jíst polívky a pořád jsem hledal rukavice. Tak se taky paní učitelka zlobila.

A co na spolužáky?

Ani ne, já se s holkama moc nekamarádím, ale s Pět'ou jo. Ve škole taky.

Co děti z jiné třídy?

To jsem se skamarádil víc s klukama ze 3. třídy

Podpořil jsi v něčem někoho nebo někdo tebe?

Pomáhal jsem Petrovi, protože je hrozně pomalý a on mi pomáhal tahat boby.

Jak se ti líbilo a co říkáš na celkové téma kurzu?

Eskymáci Mě bavili a nejvíc knížka eskymáckých pohádek. Paní učitelka večer vždycky četla, a ty pohádky byly pěkně drsné.

Dozvěděla ses něco nového?

Dozvěděl jsem se, jak Eskymáci žijí a líbily se mi jejich zbraně.

Líbí se ti víc zimní nebo letní kurzy a proč?

Já jezdím na oboje a radši jezdím v létě. To můžu dělat všechno co ostatní. A taky rád vařím guláš na ohni.

Myslíš, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurzy? Nebo bys ho zrušil?

Já bych chtěl jezdit pořád, jako Jára, kterému už je 20 a pořád jezdí s náma.

Dokázal bys najít nějaký klad a nějaký zápor zimního kurzu? Co ti to dalo, vzalo?

Mně se líbí, že jsme mohli bobovat a závodit a válet se ve sněhu. Jen mě nebavilo chodit dál od penzionu, bylo to do kopce.

Napadá tě ještě něco, co jsme neřekli?

Já bych chtěl lyže, a zkusit to, ale nemáme peníze.

Rozhovor IV.

Rozhovor jsem začala informací, že jde o rozhovor anonymní, záznam nebude použit k jiným účelům než je diplomová práce, a také dotazem, zda nebude vadit, když si ho nahraji.

Náš rozhovor se bude týkat zimního kurzu „Eskymácká výprava“. Pověš mi něco o kurzu sama, svůj názor?

Moc jsem se těšila. Hlavně na to, že mě paní učitelka Vejrová naučí zlepšováky, které jsem neznala.

Jak tě bavilo samotné lyžování?

Bavilo mě moc. Ale nošení lyžáků mě trochu štválo. Nejradši jsem kličkovala ve slalomu.

Jak se změnil tvůj pohled na lyžování?

Začal to být koníček, hra a zábavný odpočinek s velkým makáním.

V jaké skupině jsi byla (jak bys ji popsala)?

Byla jsem lyžař a bylo to fajn až na to, že se mi někdo smál.

Jak ses cítila, když jsi měla říct svůj názor ve skupině?

Trošku jsem se styděla, protože když jsem řekla věc špatně, křičeli na mě.

Myslíš si, že jste ve skupině fungovali jako parta?

Možná trochu ano.

Je něco, co bys na kurzu změnila? Aby byl pro tebe lepší?

Být ve skupinách s blízkými.

Se spolužáky jsi trávila celé dny, myslíš, že jste se sblížili?

Trošku.

Změnil se nějak tvůj pohled na učitele? Přece jenom je to trochu jiné prostředí než tady ve škole...

Ano, alespoň trochu.

A co na spolužáky?

Ne.

Co děti z jiné třídy?

Bez nich by to také šlo.

Podpořila jsi v něčem někoho nebo někdo tebe?

Holky z mého pokoje mě podporovaly.

Jak se ti líbilo a co říkáš na celkové téma kurzu?

Bylo to hezké a na Eskymáky jsem si hrála ráda.

Dozvěděla ses něco nového?

Ano, co se týče lyžování i vědomostí.

Líbí se ti víc zimní nebo letní kurzy a proč?

Líbí se mi oba. Možná trošku víc letní, není zima a chodíme na výlety. Prostě jen příroda.

Myslíš, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurzy? Nebo bys ho zrušila?

O zrušení se nedá mluvit. Je to odpočinek a sportovní kurz. Je to krásné.

Dokázala bys najít nějaký klad a nějaký zápor zimního kurzu? Co ti to dalo, vzalo?

Dalo mi to nové.

Napadá tě ještě něco, co jsme neřekly?

Asi jsme řekly všechno. Ještě bych vzpomněla na fronty u oběda.

Rozhovor V.

Rozhovor jsem začala informací, že jde o rozhovor anonymní, záznam nebude použit k jiným účelům než je diplomová práce, a také dotazem, zda nebude vadit, když si ho nahraji. Žákyni záznam nevadil, a tady je výsledek:

Náš rozhovor se bude týkat zimního kurzu „Eskymácká výprava“. Poviš mi něco o kurzu sama, svůj názor?

No tak já jsem chtěla lyžovat, jenže tatínek by mě stejně po tom na žádný vlek nevozil, takže jsem nelyžovala, takže jsem jela bobovat. No ale bavilo mě to.

Mrzelo tě, že jsi nemohla lyžovat?

Trošku. Hodně jsem tatínka přemlouvala, abych mohla jet na lyže, ale řekl to tak důrazně, že jsem ho pak už dál neprosila.

Chtěla bys umět lyžovat?

Jo. Skoro všichni z mojí třídy umí lyžovat.

V jaké skupině jsi byla (jak bys ji popsala)?

Byla jsem u žlutých, teď už nevím, jaké jsme měli jméno. Bylo nás tam hodně ze stejné třídy. Tak většina byli pokročilí lyžaři a několik začátečníků. Na bobech jsme byly dvě, já a ještě jedna spolužačka.

Myslíš si, že ačkoli jsi nelyžovala, byla jsi přínosem pro skupinu?

No...moc ne. Nebo spíš jako trošku. Vždycky když jsem chtěla něco říct, tak mě moc nepustili ke slovu, nebo jim ten můj nápad nepřišel vhodný. Ale zase jsme za ten den pro tým nasbíraly hodně bodů, teda zkušeností, to jo.

S tou spolužačkou na bobech jste trávily velkou část dne spolu, myslíš, že jste se sblížily?

Trošičku jsme se sblížily. Trochu si teď povídáme, ale většinou je to tak, že ostatní holky mě moc nemusí, takže když řeknou, ať jdu pryč, tak musím odejít.

Jak ses cítila, když jsi měla říct svůj názor ve skupině?

Když mě pustili ke slovu, tak jsem řekla svůj názor v pohodě. Někdy to vzali jako dobrý nápad, někdy jako blbost.

Myslíš si, že jste ve skupině fungovali jako parta?

No, skončili jsme jako poslední a myslím si, že moje nápady nebyly až tak špatný.

Je něco, co bys na kurzu změnila? Aby byl pro tebe lepší?

No tak určitě aby bylo víc dětí, které by bobovaly. Byli jsme ve skupině jen dvě, a to je málo. Některé činnosti by byly hezčí dělat ve více dětech. Určitě by bylo dobré, aby se přihlašovalo víc bobistů. Teď se dělá kurz dál, ale už jen lyžařský, takže nemůžu jezdit. Ráda bych jezdila, jenže bez lyží to už nejde. Tatínek mi nechce koupit ani půjčit lyže, takže teď už mám smůlu. Jsem ráda, že předtím mohli jet i bobisti.

Změnil se nějak tvůj pohled na učitele? Přece jenom je to trochu jiné prostředí než tady ve škole...

Tak tady na těch táborech jak jezdíme, tak mi připadá, že jsou ti učitelé jako hodnější, než právě tady ve škole.

A co na spolužáky?

No tak ve třídě spolu moc nevycházíme. Moc kamarádů nemám. Hodně dětí je tak jako sám za sebe. Když nějaké kamarády máme, tak jich máme jen málo. Holky s holkama, kluci s klukama. Já jsem spíš na ty klučičí věci, holky si jen lakují nehty, paní učitelka jim pak nadává, já teda si je taky občas nalakuju, ale ne tolik. Ony když nemůžou lakem, tak si to čmáraj fixama a to teda ne. Ale jsme kamarádi. Občas si omylem ublížíme, ale to nechceme.

Co děti z jiné třídy?

Jooo, to jsme se hodně skamarádili. Hodně jsem chodila mezi mladší děti, těch starších tam tolik nebylo, nebo nás nepustili do pokoje, tak jsem chodila k těm mladším. Hodně jsem si s nimi povídala, chodila je navštěvovat na pokoje a s holkama jsme si hodně povídaly. Pak ale i s klukama. To jsme se bavili o otravném pomeranči, to je taková legrace na internetu, tak o tom jsme si hodně povídali a smáli jsme se. To bylo super. Ale jinak když jsem byla v pokoji, tak s holkama z pokoje jsme si hodně povídaly a ještě teď jsme kamarádky. Akorát je teda ta jedna hodně závislá na rodičích, tak občas večer brečela.

Jak jsi na to reagovala, když plakala?

No, trochu mi to vadilo, protože jsem nemohla spát. Tak jsem se jí to snažila vysvětlit, že bez rodičů je to pohoda. Ona toho moc neřekla, jen že se jí stýská a chce domu. Tak už přestala jezdit na kurzy. S tou druhou holkou nám to přišlo divný, že je takhle stará a brečí. My jsme o rok mladší a nebrečely jsme.

Tobě se vůbec nestýskalo?

Ne, to ne.

Podpořila jsi v něčem někoho nebo někdo tebe?

Tak utěšovala jsem tu kamarádku, co se jí stýskalo. Já jsem se cítila každou chvíli hůř, protože v té skupině mě docela odmítali a dohadovali se. Většinou za mnou pak přišla kamarádka z pokoje a hodně mi pomáhala, abych nebyla smutná.

Jak se ti líbilo a co říkáš na celkové téma kurzu?

Jo, to se mi líbilo. A hlavně že byl sníh, že jsme mohli jezdit z kopce na bobech. Soutěže byly dobré. Výhoda toho, že jsme byly dvě, byla, že jsme se nemohly moc hádat, takže bylo rychlejší jednodušší domlouvání.

Dozvěděla ses něco nového?

Jo, to jo. O Eskymácích, o přírodě. Stopy jsme tam poznávaly, to už si teda nepamatuju, ale bylo toho hodně.

Líbí se ti víc zimní nebo letní kurzy a proč?

No spíš ty letní, protože je tam hezky teplo. V zimě byla občas v penzionu trochu zima a špatně schnulo oblečení. Ale zase programem je lepší ten zimní kurz. Na letním kurzu se dělají pořád nějaké nástupy, a to i před obědem. Vždycky je na nějaký téma, tak jsme museli oblíkat do různých obleků, pak je zase svlíkat a jít na oběd.

Myslíš, že je dobře, když takhle děti na prvním stupni jezdí na zimní kurzy? Nebo bys ho zrušila?

Ne, určitě bych ho nechala, ale udělala jinak. Udělala bych ho podobně, jako byl ten první, aby nebyl tolik o lyžování. Třeba to téma Eskymáků bylo dobré. Mohli bychom se o nich víc dozvědět, a to i ostatní děti. Že by tam nebylo tolik toho lyžování a mohli jsme být víc spolu. Učili bychom se všichni společně, co musí Eskymák dělat, aby přežil. Ne teda doopravdy, ale jen jako. Zkoušeli bychom si postavit prostorný iglú, dělali bychom různé soutěže. Zkoušeli bychom si to jako ti Eskymáci. My jsme si to teda zkoušeli, ale kdyby nás bylo víc, bylo by to lepší.

Napadá tě ještě něco, co jsme neřekly?

Už asi ne. Bylo to hezký, ale mrzí mě, že teď už je to jen lyžařské a já nemůžu jet.